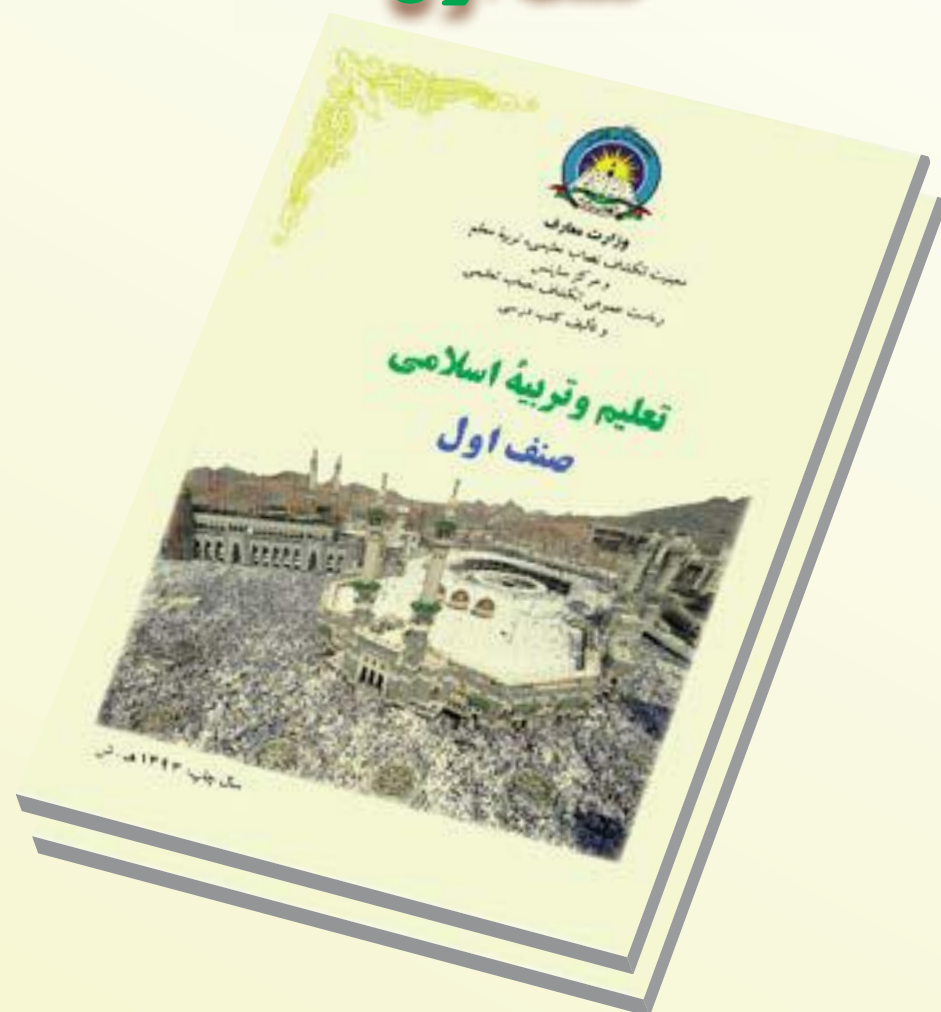

وزارت معارف

معینیت انکشاف نصاب تعلیمی و تربیة معلم
ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی
و تألیف کتب درسی

رهنمای معلم تعلیم و تربیة اسلامی صنف اول

رهنمای معلم

تعلیم و تربیة اسلامی

صنف اول

کتاب درسی مربوط وزارت معارف بوده، خرید و فروش آن جداً
ممنوع است. با متخلفین برخورد قانونی صورت میگیرد.

وزارت معارف

معینیت انکشاف نصاب تعلیمی و تربیة معلم

ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی

و تألیف کتب درسی

کتاب معلم

رهنمای تدریس تعلیم و تربیة اسلامی

صنف اول

سال چاپ: ۱۳۹۶ هـ. ش.

مؤلف

- گل آقا شائق معاون سرمؤلف و عضو علمی ریاست انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی.
- سعید احمد شریفی عضو علمی ریاست انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی.

ایدیت علمی و مسلکی

- محمد آصف کوچی

کمیته دینی، سیاسی و فرهنگی

- مولوی عبدالوکیل
- محمد آصف کوچی
- حبیب الله راحل مشاور وزارت معارف در ریاست انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی.

کمیته نظارت

- دکتور اسدالله محقق معین انکشاف نصاب تعلیمی و تربیه معلم.
- دکتور شیر علی ظریفی رئیس پروژه انکشاف نصاب تعلیمی.
- دکتور محمد یوسف نیازی سرپرست ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی.

دیزاین

- عنایت الله غفاری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سرود ملی

دا وطن افغانستان دی	دا عزت د هر افغان دی
کور د سولې کور د تورې	هر بچی یې قهرمان دی
دا وطن د ټولو کور دی	د بلوڅو د ازبکو
د پښتون او هزاره وو	د ترکمنو د تاجکو
ورسره عرب، کوچر دي	پامپریان، نورستانیان
براهوي دي، قزلباش دي	هم ایماق، هم پشه یان
دا هیواد به تل ځلیري	لکه لمر پر شنه آسمان
په سینه کې د آسیا به	لکه زړه وي جاویدان
نوم د حق مودی رهبر	وایو الله اکبر وایو الله اکبر

بسم الله الرحمن الرحيم

پیام وزیر معارف،

استادان و معلمان محترم،

تعلیم و تربیه اساس توسعه و انکشاف هر کشور را تشکیل می دهد و نصاب تعلیمی یکی از عناصر بنیادی تعلیم و تربیه می باشد که مطابق انکشافات علمی و نیازمندی های جامعه وضع می گردد، واضح است که انکشافات علمی و ضرورت های جامعه همواره در حال تطوّر می باشد؛ بناءً لازم است نصاب تعلیمی نیز به صورت علمی و دقیق مطابق ایجابات عصر و زمان انکشاف نماید. البته نباید نصاب تعلیمی تابع تغییرات سیاسی، نظریات و تمایلات اشخاص گردد. کتاب رهنمای معلم که امروز در دسترس شما قرار دارد بنابر همین مشخصات تهیه و ترتیب گردیده و با تکیه بر میتودهای جدید تدریس، فعالیت ها و مواد معلوماتی نیز در آن اضافه شده است که یقیناً برای فعال نگاه داشتن شاگردان در عملیۀ تدریس مفید و مؤثر می باشد.

امیدوارم محتویات این کتاب که با استفاده از روش های آموزش فعال تألیف و تدوین شده است، مورد استفاده شما استادان عزیز قرار گیرد. با استفاده از فرصت از اولیای محترم شاگردان تقاضا بعمل می آید تا در تعلیم و تربیۀ با کیفیت دختران و پسران خود همکاری متداوم نمایند، تا به این وسیله اهداف و آروزهای نظام معارف بر آورده گردد و نتایج و دست آوردهای خوبی برای نسل جوان و کشور ما داشته باشد.

استادان و معلمان گرانقدر ما در تطبیق مؤثر نصاب تعلیمی رسالت و مسؤولیت بزرگ دارند.

وزارت معارف همواره تلاش می نماید تا نصاب تعلیمی معارف مطابق اساسات و ارزشهای دین مبین اسلام، نیازمندی های جامعه و منافع ملی و وطن دوستی با معیارهای جدید علمی ساینس و تکنالوژی انکشاف نماید. به منظور نیل به این مأمول بزرگ ملی از تمام شخصیت های علمی، دانشمندان تعلیم و تربیۀ کشور و اولیای محترم شاگردان تمنا دارم، تا با ارائه نظریات و پیشنهادات رهنمودی و سودمند خویش مؤلفان ما را در بهبودبخشی بیشتر از پیش تألیف کتب درسی و رهنماهای معلمان یاری نمایند.

از همه دانشمندانی که در تهیه و ترتیب این کتاب سهم گرفته اند، و نیز از مؤسسات محترم ملی و بین المللی و سایر کشور های دوست که در تهیه و ترتیب نصاب تعلیمی جدید، طبع و توزیع کتب درسی و رهنماهای معلمان زمینه سازی و یا همکاری های مادی یا معنوی نموده اند صمیمانه اظهار امتنان و قدردانی نموده تداوم همکاری های شان را آرزو می نمایم.

و من الله التوفیق

دکتر اسدالله حنیف بلخی

وزیر معارف جمهوری اسلامی افغانستان

فهرست

عنوان	صفحه
درس اول: الله جل جلاله	۱
درس دوم: پیغمبر ما	۳
درس سوم: کلمه طیه	۵
درس چهارم: کلمه شهادت	۷
درس پنجم: قرآنکریم	۹
درس ششم: اسلام	۱۱
درس هفتم: کعبه شریفه	۱۳
درس هشتم: پاکی برای نماز	۱۵
درس نهم: وضو	۱۷
درس دهم: اوقات نماز	۱۹
درس یازدهم: نماز (۱)	۲۱
درس دوازدهم: نماز (۲)	۲۳
درس سیزدهم: نماز (۳)	۲۵
درس چهاردهم: نماز (سوره اخلاص)	۲۸
درس پانزدهم: نماز (تسبیحات رکوع)	۳۰
درس شانزدهم: (سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ)	۳۲
درس هفدهم: نماز (تسبیحات سجده)	۳۴
درس هجدهم: نماز (تشهد)	۳۶
درس نوزدهم: نماز (تشهد)	۳۸
درس بیستم: نماز (باقی مانده حصه تشهد)	۴۰
درس بیست و یکم: نماز (باقی مانده حصه آخری تشهد)	۴۲
درس بیست و دوم: نماز (درود شریف)	۴۴
درس بیست و سوم: نماز (بخش باقی مانده و آخرین درود شریف)	۴۶
درس بیست و چهارم: دعاء و سلام	۴۸
درس بیست و پنجم: احترام پدر و مادر	۵۰
درس بیست و ششم: احترام استاد	۵۲

۵۴	درس بیست وهفتم: راست گفتن
۵۶	درس بیست وهشتم: امانت داری
۵۸	درس بیست ونهم: پاکی
۶۰	درس سی ام: آداب غذا خوردن
۶۲	درس سی و یکم: آداب نوشیدن
۶۴	درس سی ودوم: آداب سلام
۶۶	درس سی و سوم: آداب راه رفتن

درس اول

عنوان: الله جل جلاله

صفحه: ۱

وقت: ۴۵ دقیقه

اهداف: شاگردان باید:

- درس را درست بخوانند.
- کلمات و حروف درس برای شاگردان نشان داده شود.
- الله جل جلاله را آفریدگار خود بدانند.

دانش لازمی:

معنی و ترجمه بعضی کلمات:

الله جل جلاله: اسم ذات است، و معبود حقیقی را گفته می شود.

عبادت: در لغت بنده گی و پرستش را گویند، و در اصطلاح بر خلاف خواهشات نفسانی، تعظیم پروردگار خود را عبادت میگویند.

لایق: مناسب

الله جل جلاله اسم ذات است، تمام صفات و کمال را دربر گرفته است.

الله جل جلاله یگانه معبود برحق است، هر چیز را الله تعالی پیدا کرده است و باز فنا می کند، تمام کائنات و مخلوقات به الله تعالی محتاج اند.

الله تعالی به هیچ کس ضروت ندارد، و الله تعالی در سوره اخلاص بسیار بلند معرفی گردیده است.

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾

ترجمه: بگو ای محمد: خداوند، یکتا و یگانه است؛ خداوندی است که همه نیازمندان قصد او می کنند؛ (هرگز) نزاده کسی را، و نه از کسی زاده شده است، و برای او هیچگاه شبیه و مانندی نبوده و نیست.

مواد مُمیدِ درسی: کتاب، تباشیر، تخته و چارت حروف الفباء.

طریقه تدریس: تشریحی، سوال و جواب بطور گروهی، انفرادی و خواندن درس به آواز بلند.

جریان تدریس :

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	
در امـــــور مقدماتی سهم فعال بگیرند .	استاد محترم بعد از سلام دادن و احوالپرسی برای شاگردان صنف اول خود را معرفی می کند. و بعداً از روی حاضری به نامهای شاگردان خود را آشنا میسازد، و برای شان آمدن به مکتب را تبریک میگوید، آنها را به درس خواندن تشویق و فایده نوشتن را برایشان نشان میدهد، نظافت و نظم صنف را برایشان رهنمائی میکند و برایشان میگوید که در وقت معین به صنف خود حاضر شوند و به درس های خود کوشش کنند. بالاخره از شاگردان پرسان میکند که آفریدگار ما، تمام کاینات و موجودات کی است؟ بعد از شنیدن جواب استاد عنوان درس اول را روی تخته می نویسد. باز درس را با آواز بلند از روی میخواند، و بعضی کلمات را مانند: الله، پیدا کننده، لایق، عبادت و بنده گان را برای شاگردان املاء می گوید، یعنی حروف کلمات را نشان بدهد، و بگوید که الله جل جلاله از چند کلمه ترکیب شده است؟ باز چند شاگردان درس را تکرار میکنند و استاد با آنها همکاری و کمک میکند. بعداً یک شاگرد را پیش تخته می خواهد املاء میگوید که : الله، عبادت، بنده گان را روی تخته بنویسد.	مقدمه: ۵ دقیقه در جریان درس: ۲۵ دقیقه
به خلاصه درس گوش بدهند	مابنده گان الله جل جلاله هستیم، الله تعالی پیداکننده هر چیز است، و لایق عبادت الله متعال است.	نتیجه و خلاصه درس
جوابها را بگویند.	<ul style="list-style-type: none"> • لفظ الله جل جلاله از کدام حروف ترکیب شده است؟ • معنی عبادت چیست؟ • لایق عبادت کی است؟ (۱) 	ارزیابی ۱۰ دقیقه وظیفه خانگی:
کارخانگی را انجام دهند.	شاگردان درس اول را در کتابچه های خود بنویسند.	۵ دقیقه

(۱): از استاد محترم یک آرزو: استاد باید کوشش کند که از یک شاگرد پرسان کند و همان شاگرد باید جواب بدهد، استاد محترم باید هیچ وقت شاگرد را تهدید و توهین نکند، و نه هم او را تنبل معرفی کند، چرا که اگر تنبل معرفی شود باز بی جرئت میشود و تنبل باقی می ماند، و نباید موقعی را برابر کند که دیگر شاگردان بر او بخندند، چرا که این هم یک انجام خراب و آینده خوب ندارد، حتی اینکه اگر کدام شاگرد جواب صحیح داده نتواند باید به آن گفته نشود که جواب تو غلط است، تو نمی دانی، تو این قسم قواره داری، تو فرزند فلانی هستی و غیره.

درس دوم

عنوان: پیغمبر ما

صفحه : ۳

وقت: ۴۵ دقیقه

اهداف: شاگردان باید:

- پیغمبر خود را بشناسند.
- بدانند که حضرت محمد ﷺ آخرین پیغمبر است.
- درک کنند که پیغمبر دیگری دنیا نمی آید.
- بدانند که در جهان از آخرین پیغمبر پیروی می کنند.
- درباره پیغمبر ﷺ معلومات داده بتوانند.

دانش لازمی:

ترجمه بعضی کلمات :

حضرت: محترم. پیغمبر: پیغام آور، پیام آور. پیروان: تابعین.

پیغمبر تمام مسلمانان حضرت محمد ﷺ است، حضرت محمد ﷺ آخرین پیغمبر است، بعد از آن پیغمبر دیگری به دنیا نمی آید، و در جهان باید از آخرین پیغمبر پیروی شود. زیرا کتابی که بروی نازل شده است، با نازل شدن آن تمام کتاب های آسمانی دیگر منسوخ شده است و به کتاب های دیگر و پیغمبران ضرورت دیده نمیشود، چرا که در قرآن کریم خلاصه تمام کتابهای آسمانی وجود دارد و بسیار کتاب جامع الهی است.

مواد ممد درسی : کتاب، تباشیر، تخته، قلم، کتابچه و چارت حروف الفباء.

روش تدریس : خواندن درس به آواز بلند، تکرار، پرسش و پاسخ.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه:
در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند.	<p>استاد محترم بعد از سلام، احوالپرسی، حاضری و دیدن نظافت، نظم صنف را برابر میکند، کار خانگی را دقیق میبیند. بعد از آن از شاگردان درس گذشته را پرسان میکند:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کی گفته میتواند که ما بنده گان کی هستیم؟ • کی گفته میتواند که لایق عبادت کی است؟ • سپس استاد در باره درس جدید پرسان میکند، پیغمبر ما کی است؟ 	۵ دقیقه
درس را بدرقه کنند.	<p>بعد از شنیدن جواب عنوان درس جدید را روی تخته مینویسد، و درس را میخواند، درس را سه دفعه به آواز بلند میخواند و به شاگردان وظیفه میدهد که دنبال او تکرار کنند، بعد کلمات سخت درس را ترجمه میکند و روی تخته می نویسد، بر چند شاگردان درس را تکرار میکند و درباره کلمات درس از آنها پرسان می نماید. بعداً شاگردان را به چند گروپ تقسیم میکند تا اینکه کلمات درس را از یکدیگر پرسان نمایند و به این طریقه بایکدیگر کمک و همکاری کنند.</p>	در جریان درس: ۲۵ دقیقه
جوابهای سوالها را بگویند.	<ul style="list-style-type: none"> • نام مبارک پیغمبر ما چیست؟ • ما چرا از پیغمبر خود پیروی میکنیم؟ • حضرت ﷺ چرا آخرین پیغمبر است؟ <p>۱. حضرت ..... پیغمبر ما است.</p> <p>۲. ما از حضرت حضرت ﷺ ..... میکنیم.</p> <p>۳. حضرت ﷺ پیغمبر ..... الله جل جلاله است.</p>	ارزیابی: ۱۰ دقیقه
کارخانگی خود را انجام دهند.	<p>استاد محترم برای شاگردان و وظیفه خانگی بدهد، که درس را در کتابچه های خود بنویسند، کلمه پیغمبر را هجاء و ترکیب کنند که از چند حرف ترکیب شده است.</p>	کار خانگی: ۵ دقیقه

عنوان: کلمه طیه

صفحه : ۵

وقت: ۴۵ دقیقه

اهداف: شاگردان باید:

- کلمه طیه را بخوانند.
- کلمه طیه را ترجمه نمایند.
- بدانند که اولین کلمه اسلام کلمه طیه است.
- بدانند که بغیر از کلمه طیه عبادات دیگر قابل قبول نیست.
- درک کنند که شعار اسلام همین کلمه است.

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات:

کلمه طیه : کلمه مقدس و پاک .

رسول : نماینده، فرستاده، قاصد.

کلمه طیه (لا إله إلا الله محمد رسول الله) ، از پنج ارکان و اساسات اسلام و اولین کلمه و شعار اسلام است و با خواندن این کلمه و در قلب باور داشتن به آن، انسان شامل و داخل دین اسلام می شود و مسلمان شمرده میشود.

این کلمه از دو جزء ترکیب شده است: (لا إله إلا الله) در این جزء تمام احکام الهی شامل است، و اما در : (محمد رسول الله) تمام طریقه های پیغمبر موجود است.

اسلام تطبیق احکام الله جل جلاله به طریقه ای رسول الله ﷺ را گویند.

مواد مُمد درسی : تباشیر، تخته و چارت کلمه طیه.

روش تدریس : خواندن درس به آواز بلند، تکرار، پرسش و پاسخ.

فعالیت	فعالیت های استاد	
<p>در امتحان مقدماتی سهم فعال بگیرند.</p>	<p>استاد محترم بعد از مقدمه، سلام، احوالپرسی، حاضری و دیدن نظافت نظم صنف را برابر میکند، و کار خانگی را دقیق میبیند، بعد از آن از شاگردان درس گذشته را ارزیابی میکند:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کی میتواند بگوید که نام پیغمبر اسلام چیست؟ • کی میتواند بگوید که پیغمبر چه معنی دارد؟ • کی میتواند بگوید که چرا حضرت ﷺ آخرین پیغمبران است؟ 	<p>مقدمه ۵ دقیقه</p>
<p>درس را بدرقه کنند.</p>	<p>استاد بعد از انتخاب عنوان درس جدید از شاگردان پرسان میکند که آیا بزرگترین بناء و شعار اسلام را می شناسید؟ بعد از شنیدن جواب، عنوان درس جدید را روی تخته مینویسد:</p> <p>کلمه طیه (لا إله إلا الله محمد رسول الله). باز بخواندن درس آغاز میکند، یک بار کلمه طیه را به آواز بلند میخواند و به شاگردان امر میکند که آنها هم عقب وی تکرار کنند. باز کلمه طیه را به دو حصه تقسیم میکند: (لا إله إلا الله)، (محمد رسول الله) بعداً هر حصه را معنی میکند و برایشان میگوید که معنای حصه اول این است: (نیست معبود برحق مگر یک الله). معنای حصه دوم این است: (پیغمبر است). باز کلمه طیه را بالای چند شاگرد تکرار میکند و در باره معنای آن از آنها پرسان میکند.</p> <p>بعداً شاگردان را به دو گروه تقسیم میکند، و هر گروه از همدیگر را درباره کلمه طیه و معنای آن پرسان میکنند، تا اینکه الفاظ کلمه طیه را بطور درست تلفظ کنند و معنای آن را بفهمند.</p>	<p>درجریان درس: ۲۵ دقیقه</p>
<p>به خلاصه درس گوش بدهند.</p>	<p>کلمه طیه (لا إله إلا الله محمد رسول الله) در حصه اول آن احکام الهی است، و در حصه دوم آن اشاره به سنت رسول الله ﷺ است.</p>	<p>خلاصه درس:</p>
<p>جوابهای ذیل را بگویند.</p>	<p>استاد شاگردان خود را امتحان میکند و برایشان میگوید:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. شعار اسلام و بناء اولی آن چیست؟ ۲. کلمه طیه از چند حصه تشکیل شده است و هر حصه آن بر چه چیز دلالت میکند؟ ۳. معنای کلمه طیه چیست؟ <p>اگر یک کافر این کلمه را به اخلاص بگوید باز وفات کند آیا به جنت داخل میگردد؟</p>	<p>۱۰ دقیقه ارزیابی:</p>
<p>کارخانگی خود را انجام بدهند.</p>	<p>استاد محترم برای شاگردان وظیفه خانگی میدهد که کلمه طیه را معنی و در کتابچه های خود سه سه بار بنویسند.</p>	<p>کار خانگی: ۵ دقیقه</p>

درس چهارم

عنوان: کلمه شهادت

صفحه : ۷

وقت: ۴۵ دقیقه

اهداف: شاگردان باید:

- کلمه شهادت را درست بخوانند.
- کلمه شهادت را ترجمه نمایند.
- کلمه شهادت را به زبان بخوانند و به دل یقین کنند.
- فضیلت خواندن کلمه شهادت را بیان کرده بتوانند.

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات:

أشهد : گواهی میدهم . أن لا إله إلا الله : نیست معبود برحق مگر خدای یگانه . (أن محمداً رسول الله): به تحقیق محمد ﷺ فرستاده الله است.

کلمه شهادت : (أشهد أن لا إله إلا الله) وحده لا شريك له وأشهد أن محمداً عبده ورسوله) ، این کلمه هم یک شعار اسلامی است. این کلمه را کلمه دوم و یا کلمه شهادت میگویند. کسی که این کلمه را به زبان بخواند و به دل یقین و باور داشته باشد الله جل جلاله تمام گناهان وی را میبخشد، اگر قبل از اسلام شرک و کفر هم کرده باشد، و کسیکه این کلمه را بخواند در اسلام داخل میشود، اگر زنده باشد مطابق خواست همین کلمه زندگی خود را سپری می نماید، و اگر بعد از گفتن این کلمه وفات کرد، پس این شخص را از نگاه دین مقدس اسلام جنتی میگویند، گرچه کدام عمل نیک هم نکرده باشد، حتی اگر کسی این کلمه را از صدق دل خوانده باشد و در زندگی کدام عمل نیک هم نکرده باشد، الله جل جلاله او را بواسطه این کلمه و به برکت این کلمه از دوزخ خارج کرده و داخل جنت میگرداند.

مواد ممد درسی : کتاب رهنمائی معلم، تباشیر، تخته ، قلم، کتابچه وغیره.

روش تدریس : خواندن درس به آواز بلند، تکرار، پرسش و پاسخ.

فعالت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه
<p>در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند .</p> <p>درس را بدرقه کنند..</p>	<p>استاد محترم بعد از سلام، احوالپرسی، حاضری و دیدن نظافت برابر کردن نظم. و ملاحظه کار خانگی شاگردان، درس گذشته را ارزیابی میکند و میگوید :</p> <ul style="list-style-type: none"> • کی میتواند کلمه طیه را بطور درست از یاد بخواند؟ • کی میتواند بگوید کلمه طیه رکن چندم اسلام است ؟ • کی میتواند معنای کلمه طیه را بگوید ؟ • کی گفته میتواند که کلمه طیه چه معنی دارد؟ <p>استاد محترم بعد از شنیدن جواب سوالها درباره عنوان درس جدید از شاگردان پرسان میکند و میگوید که کلمه دوم (کلمه شهادت) را کی گفته میتواند؟ بعد از شنیدن جواب این سوال، عنوان درس جدید (کلمه شهادت) را روی تخته مینویسد، و باز درس را به آواز بلند میخواند، و شاگردان هم همراهی استاد تکرار میکنند بعداً معنای کلمه شهادت را بیان میکند، بالاخره چند شاگرد را پیش روی تخته میخواند، و همین کلمه را بالای شان میخواند، و بعضی آن را ترکیب و یا املاء میگوید، همچنان برایشان میگوید که کلمه طیه و کلمه شهادت از لحاظ حرکات و حروف باهم چه فرق دارند؟ یعنی در کلمه طیه «محمد رَسُولُ الله» گفته میشود، و در کلمه شهادت «محمداً عبده و رسوله» گفته میشود.</p> <p>یعنی در کلمه شهادت چون (أن) داخل شده است حرف دال محمد را زبر میدهیم و میگوئیم (أشهد أن محمداً عبده ورسوله).</p>	<p>۵ دقیقه</p> <p>در جریان درس:</p> <p>۲۵ دقیقه</p>
<p>جوابهای سوالها را بگویند.</p>	<ol style="list-style-type: none"> ۱. الفاظ کلمه شهادت را کی بطور درست خوانده میتوانند؟ ۲. در کلمه شهادت در محمد کدام حرکت است؟ ۳. در کلمه طیه در محمد کدام حرکت است؟ ۴. کلمه شهادت را معنی کنید. ۵. کلمه شهادت چند حصه دارد و هر حصه آنرا بگویید. 	<p>ارزیابی</p> <p>۱۰ دقیقه</p>
<p>کارخانگی خود را انجام بدهند.</p>	<p>استاد محترم برای شاگردان کار خانگی بدهد که در کتابچه های خود کلمه طیه و کلمه شهادت را بنویسند و باز حرکات (زبر، زیر و پیش) هم بدهند.</p>	<p>کار خانگی</p>

درس پنجم

عنوان: قرآنکریم

صفحه : ۹

وقت: ۴۵ دقیقه

اهداف: شاگردان باید:

- درس از روی کتاب خوانده بتوانند.
- حروف درس را بشناسند.
- بدانند که قرآنکریم کلام الله است.
- بدانند که قرآنکریم کتاب آسمانی است و ازبرکت ها پُر است.
- بدانند که قرآنکریم توسط جبرئیل علیه السلام بر حضرت محمد ﷺ از طرف الله نازل شده است.

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات :

ایمان: در لغت باور و تصدیق کردن را گویند، و در اصطلاح به اشیای «مومن به» اقرار بر زبان و تصدیق بر دل را گویند.

کلام: سخن

نازل: آوردن و پائین شدن

قرآن: از قرأ گرفته شده است و بمعنای خواندن است و اگر از قرن گرفته شده باشد باز بمعنای یکجا کردن و جمع کردن است.

قرآن کریم از جمله کتابهای آسمانی است، چهارم و آخرین کتاب آسمانی است. قرآن کریم کلام الهی است، توسط فرشته مقرب حضرت جبرئیل علیه السلام بر حضرت محمد ﷺ نازل شده است، قرآن کریم از لوح محفوظ به آسمان دنیا در شب قدر همه یک بار آمده، و باز از آسمان دنیا بر حضرت محمد ﷺ حسب ضرورت در مدت ۲۳ سال کم کم نازل شده است، در همین کتاب آسمانی تمام کتابهای آسمانی مانند: (تورات، انجیل و زبور) و مضامین صد صحیفه دیگری کاملاً جابجا شده است، بخاطریکه همین کتاب ناسخ تمام کتابهای آسمانی دیگر شمرده میشود، در موجودیت قرآنکریم به هیچ کتاب دیگر عمل نمیشود، کتابهای آسمانی دیگر تحریف شده است، و به شکل اصلی نمانده است، و یگانه کتابیکه از تحریف محفوظ مانده همین قرآنکریم است، بخاطریکه یکی حفاظت و نگهداری قرآنکریم را خود الله جل و علا به ذمه گرفته، و دیگر اینکه قرآن کریم در جهان به میلیون ها حافظان دارد و کسی یک حرکت آنرا بدل کرده نمیتواند.

مواد مُمد درسی : کتاب، تباشیر، تخته ، قلم کتابچه، پنسل، پنسل پاک، پنسل تراش، چارت حروف الفباء و غیره.

روش تدریس : رهنمائی معلم، تشریح درس، پرسش و پاسخ.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	
در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند .	استاد محترم بعد از سلام دادن، احوالپرسی ، حاضری و دیدن نظافت نظم صنف را برابر میکند، و کار خانگی را به دقت ملاحظه میکند غلطی آنرا نشانی میکند، بعداً درس گذشته را ارزیابی میکند و میگوید:	مقدمه: ۵ دقیقه
درس را بدرقه کنند.	<ul style="list-style-type: none"> کلمه شهادت را کی گفته میتواند؟ کی گفته میتواند که کلمه شهادت از چند حصه ترکیب شده است؟ معنای کلمه شهادت را کی گفته میتواند؟ کلمه شهادت را کی هجاء کرده میتواند؟ <p>باز استاد محترم بعد از تعیین عنوان درس جدید را از شاگردان پرسان میکند که قرآنکریم کلام کی است؟</p> <p>بعد از شنیدن جواب استاد عنوان درس (قرآنکریم) را روی تخته مینویسد، درس خواندن را شروع میکند، و سه بار درس را به آواز بلند میخواند و شاگردان همراهی استاد به آواز بلند تکرار میکنند و کلمات مشکل درس را روی تخته مینویسد و از هر شاگرد میخواهد که این کلمات را از روی تخته بخواند، ترکیب کند و معنای آنرا آشکار کند، و اگر شاگردان نتوانستند، باز استاد برایشان معنی میکند. بعداً استاد از شاگردان میخواهد که پیشروی تخته بیایند و بعضی کلمات را که استاد برایشان میگوید روی تخته بنویسند، مثلاً: قرآنکریم، کلام، نازل، ایمان وغیره.</p>	درجریان درس: ۲۵ دقیقه
به خلاصه درس گوش بدهند.	قرآنکریم کلام الله ﷻ است، قرآنکریم بالای حضرت ﷺ نازل شده است و ما مسلمانان به قرآنکریم ایمان داریم.	خلاصه درس
جوابهای سوالات را بگویند.	استاد محترم شاگردان خود را ارزیابی میکند و برایشان میگوید:	ارزیابی: ۱۰ دقیقه
کار خانگی خود را انجام دهند.	<ol style="list-style-type: none"> ۱. قرآنکریم کلام الله ﷻ است؟ ۲. قرآنکریم بالای کی نازل شده است؟ ۳. قرآنکریم توسط کی از طرف الله ﷻ آمده است؟ ۴. ایمان به قرآنکریم چه حکم دارد ؟ <p>استاد محترم برای شاگردان کار خانگی بدهد، و برایشان میگوید که درس جدید را در کتابچه های خود بنویسند و کلمات جدید را برایشان هجاء و ترکیب میکند: محمد، ایمان، قرآنکریم، کلام نازل شده وغیره.</p>	کار خانگی ۵ دقیقه

درس ششم

عنوان: اسلام

صفحه: ۱۱

وقت: ۴۵ دقیقه

اهداف: شاگردان باید:

- درس را درست بخوانند.
- در درس کلمات جدید را هجاء کنند.
- به کلمات مشکل درس آگاهی پیدا کنند.
- ارزش اسلام را بدانند.

دانش لازمی: معنای بعضی کلمات :

دین : در لغت جزاء و عوض و دستورالعمل را گویند، و در اصطلاح عبارت است از هر آن چیزی که توسط آن عبادت میشود و مسلمان خود را به الله ﷻ نزدیک میکند.

اسلام: عبارت است از گردن نهادن به اوامر الله ﷻ، و خودداری از نواهی او تعالی.
بناء: اساس، تهداب و رکن.

اسلام عبارت است از : گردن نهادن به اوامر الله ﷻ، و از چیزهایی که الله ﷻ منع کرده، اجتناب و خودداری کردن است و پنج بنا دارد مانند: کلمه طیه، نماز، روزه، زکات و حج.

اسلام جنبه های اعتقادی و عملی دارد علاوه بر عمل کردن به فرضیت کلمه طیه، نماز، روزه، زکات و حج یقین کردن هم به آن حتمی است، و الله متعال در قرآن کریم میفرماید: (وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا) یعنی دین اسلام را برای شما به حیث دین و دستورالعمل پسندیدم. اینکه الله تعالی دین اسلام را برای ما انتخاب کرده است، معلوم میشود که دین اسلام بر تمام ادیان دیگر بهتر و افضل است.

همچنان الله تعالی میفرماید: (هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ) او شما را مسلمان نام گذاری کرده است. سورة الحج. یعنی: الله ﷻ برمسلمانان نام مسلمین را گذاشته است و همچنان الله تعالی میفرماید: (وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ) آل عمران: (۸۵).

ترجمه: و کسی که غیر از اسلام دین دیگری را انتخاب میکند عملش هر گز از او قابل قبول نیست و او در روز آخرت از جمله خاسرین و زیان کاران است.

خلاصه اینکه افضلیت و بهتری دین اسلام همینقدر بس است که الله ﷻ برای بنده گان خود انتخاب کرده است، و تمام کاینات تابع انسان است، و در خدمت انسان قرار دارد، این کار را به خاطری کرده است که انسان از روز (أَلَسْتَ بِرَبِّكُمْ) مسؤولیت دینی را قبول نموده است، و کسیکه مسؤولیت دین را قبول نکند آنرا الله متعال از حیوانات هم پست و خوارتر بما معرفی نموده اند. (أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ). یعنی: این گروه مانند چهار پایان درنده و از آن هم پست تر اند.

مواد مُمد درسی: کتاب، تباشیر، تخته، قلم کتابچه وغیره.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
در اموار مقدماتی سهم فعال بگیرند .	<p>استاد محترم بعد از سلام دادن، احوالپرسی ، حضری و دیدن نظافت نظم صنف را برابر میکند، و کار خانگی را به دقت ملاحظه میکند غلطی آنرا نشانی میکند، بعداً درس گذشته را ارزیابی میکند و میگوید:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کی گفته میتواند که قرآکریم کلام کی است؟ • کی گفته میتواند که قرآنکریم بالای کی نازل شده است؟ • کی گفته میتواند که ایمان آوردن چه حکم دارد؟ <p>بعداً استاد عنوان درس جدید را معلوم میکند و از شاگردان پرسان میکند که نام دین ما چیست ؟ بعد از شنیدن جواب استاد عنوان درس جدید(اسلام) را روی تخته مینویسد و درس خواندن را آغاز میکند، درس را به آواز بلند میخواند و شاگردان همراهی استاد درس را به آواز بلند تکرار میکنند، باز درس را بالای چند شاگرد میخواند، بعداً استاد هر کلمه درس را بر شاگردان هجاء میکند، و از شاگردان هم پرسان میکند تا اینکه شاگردان برآن آشنائی پیدا کنند و بنویسند، باز کلمات سخت را به زبان ساده معنی میکند، و کوشش میکند که پنج بناء و ارکان اسلام را شاگردان از یاد بدانند و یاد بگیرند، بعد از آن شاگردان را به دو گروپ تقسیم میکند تا اینکه از همدیگر در باره پنج بناء اسلام پرسان کنند.</p>	<p>درجریان درس:</p> <p>۲۵ دقیقه</p>
به خلاصه درس گوش بدهند.	اسلام دین مسلمان ها است، و پنج ارکان دارد مانند: کلمه طیه(لاإله إلا الله محمد رسول الله)، نماز، روزه ، زکات، حج. ما مسلمانان همراهی دین خود که دین اسلام است محبت داریم و از یک بناء آن هم انکار نمیکنیم، چراکه منکر آن کافر است.	<p>خلاصه درس:</p> <p>۱۰ دقیقه</p>
جوابهای سوالها را بگویند.	<p>استاد محترم شاگردان خود را ارزیابی میکند و برایشان میگوید:</p> <ul style="list-style-type: none"> • نام دین ما چیست ؟ • دین اسلام چند ارکان دارد؟ • ارکان و بناءهای اسلام چیست؟ • ما چرا همراهی دین خود محبت داریم؟ 	<p>ارزیابی</p>
کارخانگی خود را انجام بدهند.	استاد محترم برای شاگردان وظیفه خانگی بدهد تا درس را در کتابچه های خود بنویسند و بناءهای اسلام را یاد بگیرند.	<p>کار خانگی</p> <p>۵ دقیقه</p>

درس هفتم

عنوان: کعبه شریفه

صفحه : ۱۳

وقت: ۴۵ دقیقه

اهداف: شاگردان باید:

- درس را بطور درست بخوانند.
- کلمه درس را هجاء کنند.
- بدانند که کعبه شریفه قبله ماست.
- بدانند که ما بطرف کعبه شریفه نماز میخوانیم.
- این را هم بدانند که کعبه شریفه خانه خدا است.
- بدانند که کعبه شریفه در عربستان سعودی است.
- بدانند که کعبه شریفه جای اداء کردن فریضة حج است.

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات :

قبله : طرف مقابل و روی بروی

کعبه : خانه الله ﷻ

شریفه : عزت مند.

کعبه شریفه قبله تمام مسلمانان است، کعبه شریفه را خانه الله ﷻ میگویند. بیت الله از نگاه فضیلت و اهمیت به الله نسبت داده شده است اما در حقیقت نه الله خانه دارد و نه به آن ضرورت.

الله ﷻ مکان و جای ندارد، تنها به همین عقیده داریم که الله ﷻ بر عرش تکیه کرده است و بر کیفیت آن ما چیزی نمیدانیم، کعبه شریفه در حقیقت سمبول وحدت تمام مسلمانان است که در سال یکبار تمام مسلمانان جهان در همین جای جمع میشوند و خود را از حال و احوال یکدیگر و از مشکلات همدیگر باخبر میسازند، کعبه شریفه در عربستان سعودی در شهر مکه معظمه در وسط مسجدالحرام موقعیت دارد، و در مسجدالحرام عبادت نسبت به دیگر مساجد صد هزار مرتبه زیادتر ثواب دارد، و این سخن در حدیث شریف ثابت شده است، و نبی کریم ﷺ فرموده است: (فضل الصلوة فی المسجدالحرام علی غیره مائة ألف صلاة). رواه البیهقی فی شعب الایمان

مواد مُمد درسی: تخته ، تباشیر، قلم کتاب، کتابچه، پنسل و غیره.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
در ا—ور مقدماتی سهم فعال بگیرند.	<p>استاد محترم بعد از تقدیم سلام، احوالپرسی، حاضری و دیدن نظافت نظم صنف را برابر میکند، و کار خانگی را به دقت ملاحظه میکند، غلطی آنرا نشانی میکند، بعداً درس گذشته را ارزیابی میکند و میگوید:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کی گفته میتواند که نام دین ما چیست؟ • کی گفته میتواند که ارکان اسلام چند است؟ • کلمه طیه را کی گفته میتواند؟ <p>بعد از شنیدن جواب استاد عنوان درس جدید را معلوم میکند و میگوید: قبله مسلمانان کدام است؟</p> <p>بعد از شنیدن جواب استاد عنوان درس جدید را روی تخته مینویسد (کعبه شریفه)، و خواندن درس را شروع می کند، شاگردان درس را به آواز بلند تکرار میکنند، و استاد هر کلمه درس را بر شاگردان هجاء می کند، و یک حرف را با حرف دیگر یکجا میکند تا اینکه با یکجا کردن حروف یک کلمه را ترکیب کنند، باز استاد چند شاگرد را روی تخته میخواهد، و یک یک کلمه را بالای شان مینویسد تا که شاگردان در صنف اول به املاء آشنا شوند، و در عین حال کلمات مشکل را به آنها معنی میکند، و یک یک کلمه را به آنها در جمله استعمال میکند تا که آنها هم بتوانند کلمات را در جمله استعمال کنند، یعنی لغات و کلمات را در جمله استعمال کنند.</p>	۲۵ دقیقه
به خلاصه درس گوش بدهند.	کعبه شریفه قبله ماست، و ما بطرف قبله نماز میخوانیم و به خانه الله ﷻ هم مشهور است.	خلاصه درس: ۱۰ دقیقه
جوابها سوالها را بگویند.	<p>استاد محترم شاگردان خود را ارزیابی میکند و برایشان میگوید:</p> <ul style="list-style-type: none"> • قبله ما چه نام دارد؟ • کعبه شریفه خانه کیست؟ • مسلمانان به کدام طرف نماز میخوانند؟ • کعبه شریفه در کجا موقعیت دارد؟ • چرا همه مسلمانان به طرف یک قبله نماز میخوانند؟ 	ارزیابی: کار خانگی ۵ دقیقه
کارخانگی خود را انجام دهند.	استاد محترم برای شاگردان وظیفه و کارخانگی میدهد که درس را در کتابچه های خود بنویسند و کدام خالیکاه های که باشد آنرا پُر کنند.	

درس هشتم

عنوان: پاکی برای نماز

صفحه: ۱۵

وقت: ۴۵ دقیقه

اهداف: شاگردان باید:

- برای ادای نماز بدن، لباس و جای را پاک نگهدارند.
- فواید پاکی را بدانند.
- فواید پاکی را برای دیگران بیان کنند.
- بدانند که پاکی برای صحت فایده دارد.
- بدانند که الله ﷻ پاکان را خوش دارد.

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات:

اداً: انجام دادن

پاک: منزّه و مقدس.

پاکی جزء ایمان است، حضرت محمد ﷺ فرموده است: (الطُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ)، و الله ﷻ پاکان را خوش دارد. چنانچه الله ﷻ میفرماید: (إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ) سورة البقره، آیت (۲۲۲). یعنی الله تعالی توبه کننده گان و پاکان را دوست دارد. کسیکه نظافت را مراعات کند هیچ وقت مریض نمیشود، ما باید جان، لباس، خانه، صنف و محیط خود را پاک نگهداریم، و در پاکی آن سهم فعال بگیریم، نظافت را در زندگی خود عادت کنیم، و هیچ وقت غذا و آب نا پاک را نخوریم و ننوشیم، چرا که غذا و آب نا پاک برای انسان ضرر دارد، باعث مریضی شده و ما را از نعمت صحت محروم میسازد.

مواد مُمد درسی: تخته، تباشیر، قلم کتاب درسی، کتابچه، چارت ها و غیره.

مقدمه	فعالیت های استاد	فعالیت های شاگردان
۵ دقیقه	استاد محترم بعد از تقدیم سلام، احوالپرسی، حاضری و دیدن نظافت نظم صنف را برابر میکند و کار خانگی را به دقت ملاحظه میکند غلطی آنرا نشانی میکند، بعداً درس گذشته را بطور جداگانه ارزیابی میکند و میگوید:	در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند.
در جریان درس	<ul style="list-style-type: none"> کی گفته میتواند که قبله ما کدام است؟ کی گفته میتواند که کعبه شریفه خانه کی است؟ کی گفته میتواند که کعبه شریفه در عربستان سعودی در کدام شهر واقع است؟ 	درس را بدرقه کنند.
۲۵ دقیقه	بعد از شنیدن جواب ها استاد عنوان درس جدید را می پرسد و عنوان درس جدید (پاکی برای نماز) را روی تخته مینویسد، و درس جدید را آغاز کرده و به آواز بلند میخواند، شاگردان هم همراهی استاد به آواز بلند تکرار میکنند، باز بالای چند شاگرد درس را تکرار میکند، بعد از آن کلمات مشکل را روی تخته مینویسد و از شاگردان میخواهد که بطور جداگانه حروف و کلمات را تلفظ کنند و معنای آنرا از استاد پرسان کنند، استاد شاگردان را به دو گروه تقسیم میکند تا از همدیگر پرسان کنند و در باره بعضی کلمات سخن بگویند، بالاخره استاد خلاصه درس را بیان میکند و میگوید:	
خلاصه درس	برای اداء نماز پاکی سه چیز شرط است: جسم، لباس و جای نماز، هدف این است که علاوه از پاکی سه چیز، وضوء کردن هم برای نماز ضروری است.	به خلاصه درس گوش بدهند.
ارزیابی	استاد محترم شاگردان خود را ارزیابی میکند و برایشان میگوید:	جوابها را بگویند.
کار خانگی	<ul style="list-style-type: none"> برای اداء نماز پاکی کدام چیز ها ضروری است؟ آیا برای اداء کردن نماز وضوء داشتن ضروری است و یا نه؟ 	
۵ دقیقه	استاد محترم برای شاگردان کارخانگی بدهد که این درس را در کتابچه های خود بنویسند و کلمات مانند: نماز، اداء، جسم، لباس، پاک و غیره را هجاء کنند.	کارخانگی خود را انجام بدهند.

درس نهم

عنوان: وضو

صفحه: ۱۷

وقت: ۴۵ دقیقه

اهداف: شاگردان باید:

- فرائض وضوء را بدانند.
- در وضوء فرائض را اداء نماید.
- درس بطور درست خوانده بتوانند.
- بدانند که بدون وضوء نماز نمیشود.
- کلمات درس را هجاء کنند.

دانش لازمی:

وضوء: وضوء برای ادای نماز شرط و لازمی است، الله ﷻ در قرآن کریم درباره وضوء میفرماید: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ) سورة المائدة، آیت (۶). یعنی: ای کسانی که ایمان آورده اید وقتی که شما اراده نماز را میکنید و بی وضوء هستید، پس باید روی و دست های خود را با آرنجها بشوئید، سر های خود را مسح کنید، و پاهای خود را تا بجلک ها بشوئید، وقتی که الله ﷻ در آیتی از قرآن کریم به شستن اعضای بدن امر کرده است، پس تقاضای امر آنست که آن فرض است، و نبی کریم ﷺ هم فرموده است: (لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَا وُضُوءَ لَهُ) یعنی بدون وضوء نماز نمیشود، در آیت آمده است: (وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا) المائدة: ۶، یعنی: اگر جنب باشید، باز غسل کنید.

استاد محترم برای شاگردان خود سنتهای وضوء و هم مستحبات آن را بطور ساده و آسان تشریح کند. و مسح سر را هم بیان کند و یا در باره آن برای شاگردان معلومات بدهد که در وضوء مسح چهارم حصه سر فرض و باقی آن سنت است.

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم، کتابچه، تخته، تباشیر، چارت ها و غیره.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
<p>در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند.</p> <p>درس را بدرقه کنند.</p>	<p>استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را بطور جداگانه ارزیابی میکند و میگوید:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کی گفته میتواند که برای ادای نماز کدام چیز ها ضروری است؟ • کی کلمات ذیل را هجاء کرده میتواند مثلاً: (نماز، پاکی، اداء، و لباس)؟ <p>بعد از شنیدن جواب ها استاد دربارهٔ تعیین عنوان درس جدید از شاگردان پرسان میکند که آیا بدون وضوء نماز اداء میشود و یا نه؟</p> <p>بعداً استاد عنوان درس جدید(وضوء) را روی تخته مینویسد و درس را آغاز میکند. درس را به آواز بلند میخواند و شاگردان هم همراه استاد به آواز بلند میخوانند. بعد از آن درس را بالای شاگردان تکرار میکند، و بعضی کلمات را هجاء می کند. باز استاد شاگردان را به تخته متوجه نموده و بعضی کلمات را پیشروی آنها نوشته میکند، سپس کلمات را بطور جداگانه و جدا جدا حرف به حرف باهم وصل می نماید، و بعد از آن شاگردان را به چند بخش تقسیم نموده و هر بخش را امر میکند که از همدیگر در باره درس جدید پرسان نمایند تا فرائض وضوء را بدانند و یاد کنند، و خالیکاه های کتاب را هم بالای شاگردان پُر میکند و بالای یک شاگرد وضوء را عملی کرده و به دیگران نشان میدهد.</p>	<p>درجریان درس</p> <p>۲۵ دقیقه</p> <p>خلاصه درس</p>
<p>به خلاصه درس گوش بدهند.</p>	<p>بالآخره استاد برای شاگردان خلاصهٔ درس را میگوید:</p> <p>در وضوء چهار چیز فرض است:</p> <p>۱. شستن روی. ۲. شستن دست ها با آرنجها. ۳. مسح کردن چهارم حصه سر. ۴. شستن پاها با بجلکها.</p>	
<p>جوابها را بگویند.</p>	<p>استاد محترم بخاطر اطمینان شاگردان خود را ارزیابی میکند:</p> <ul style="list-style-type: none"> • فرائض وضوء چند است ؟ • شستن روی فرض است، اندازهٔ آنرا بگوئید؟ • آیا در دستها آرنجها و در پاها بجلکها شامل است و یا خیر؟ • آیا فرض مسح چهارم حصهٔ سر را میدانید؟ 	<p>۱۰ دقیقه</p> <p>ارزیابی</p> <p>کار خانگی</p>
<p>کارخانگی خود را انجام دهند.</p>	<p>شاگردان عزیز این درس را در کتابچه های خود بنویسند.</p>	<p>۵ دقیقه</p>

درس دهم

عنوان: اوقات نماز

صفحه : ۱۹

وقت: ۴۵ دقیقه

اهداف: شاگردان باید:

- درس را بطور درست از روی خوانده بتوانند.
- بدانند که نماز بنای دوم اسلام است.
- اوقات نماز را بدانند.
- بدانند که در یک شبانه روز پنج وقت نماز خوانده میشود.
- بدانند که نماز یک عبادت بزرگ است.
- اوقات نماز را به دیگران بیان کرده بتوانند.

دانش لازمی:

اوقات نماز:

فهمیدن وقت از جمله فرضیات نماز است یعنی وقت برای نماز فرض است.

۱. وقت نماز فجر: از صبح صادق شروع تا طلوع آفتاب اداء میشود.
۲. وقت نماز پیشین: بعد از زوال آفتاب شروع تا که سایه هر چیز بدون سایه اصلی آن دو چند شود، خوانده میشود.

۳. وقت نماز عصر: بعد از دو چند شدن سایه هر چیز شروع و تا غروب آفتاب اداء میشود.

۴. وقت نماز شام: بعد از غروب آفتاب شروع تا گم شدن شفق اداء کرده میشود.

۵. وقت نماز خفتن: بعد از گم شدن شفق شروع تا صبح صادق اداء کرده میشود.

مواد ممد درسی: کتاب درسی، قلم، کتابچه، تخته، تباشیر، چارت برای اوقات نماز و غیره.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
در امتحان مقدماتی سهم فعال بگیرند.	<p>استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کی گفته میتواند که در وضوء شستن کدام اعضا فرض است؟ • کی گفته میتواند که مسح چندم حصه سر فرض است؟ • کی گفته میتواند که شستن آرنجها و بجلکها در فرائض وضوء داخل است یا نه؟ • کی میتواند که کلمات (وضوء، روی، آرنج و بجلک) را هجاء و ترکیب کند؟ <p>استاد در باره درس جدید پرسان میکند که در یک شبانه روز چند وقت نماز فرض است؟</p> <p>بعد از آن عنوان درس جدید (اوقات نماز) را روی تخته مینویسد و درس را آغاز میکند، درس را به آواز بلند میخواند و شاگردان همراه استاد درس را به آواز بلند تکرار میکنند، بعداً کلمات مشکل را روی تخته مینویسد و یک یک شاگرد را پیشروی تخته میخواهد و همین کلمات را بالای آنها هجاء میکند و یک یک کلمه برای آنها املاء میگوید، و باز یک یک کلمه را بالای آنها در جمله استعمال میکند، تا که بتوانند لغات را در جمله استعمال کنند. سپس درس را بالای چند شاگرد میخواند بعداً ارزیابی کتاب را بالای ایشان حل کرده و خانه های خالی را بالای ایشان پُر میکند.</p>	<p>در جریان درس</p> <p>۲۵ دقیقه</p> <p>خلاصه درس</p>
به خلاصه درس گوش بدهند.	<p>استاد خلاصه درس را برای شاگردان میگوید:</p> <p>مثلاً: نماز بنای دوم اسلام است، در یک شبانه روز پنج وقت نماز فرض است: (صبح) فجر، (پیشین) ظهر، (دیگر) عصر، (شام) مغرب، (خفتن) عشاء.</p> <p>باز شاگردان خود را ارزیابی میکند که چقدر درس را فهمیده اند.</p>	۱۰ دقیقه
جوابها را بگویند.	<p>۱. نماز بنای چندم اسلام است؟</p> <p>۲. در یک شبانه روز چند وقت نماز خوانده میشود، و نامهای اوقات نماز را بگیرد؟</p>	ارزیابی
کار خانگی خود را انجام دهند.	<p>شاگردان همین درس را در کتابچه های خود بنویسند و کلمات ذیل را مانند: (صبح، پیشین و خفتن) را هجاء کنند.</p>	<p>کار خانگی</p> <p>۵ دقیقه</p>

درس یازدهم

عنوان: نماز (۱)

صفحه: ۲۱

وقت: ۴۵ دقیقه

اهداف: شاگردان باید:

- درس را از روی کتاب بطور درست خوانده بتوانند.
- کلمات درس را هجاء کرده بتوانند.
- درس را از یاد فهمیده بتوانند.
- عملاً خواندن نماز را تمثیل کنند.
- همراه ثناء شوق و علاقه اظهار نمایند چرا که این ثناء بسیار صفت بلند الله ﷻ است .

دانش لازمی:

تعریف نماز: نماز در زبان عربی (الصلاة) ترجمه شده. یعنی: نماز در زبان عربی به معنای (الصلاة) آمده است و نماز در لغت دعا را میگویند و در اصطلاح آن عبادت، عمل و کاری را میگویند که به گفتن (الله اکبر) شروع و به (السلام علیکم ورحمة الله) ختم میشود، نماز در اسلام اهمیت زیاد دارد، رُکن و بنای دوم اسلام است، فرق بین مسلمان و کافر به نماز است، نماز یگانه عبادت است که انسان مسلمان با الله ﷻ بطور مستقیم سخن میزند و در روز قیامت هم اول از نماز پرسیان میشود. پس اگر کسی نماز را قصداً ترک کند در نزد بعضی ائمه و مذاهب کافر شمرده میشود، اما در مذهب ما یعنی مذهب حنفی کافر شمرده نمیشود، تا که ترک قصدی را حلال نداند و یا به آن توهین نکند. اگر کسی نماز را قصداً ترک کند تا که توبه نکند شریعت اسلام به آن شخص سزای مرگ را تعیین کرده است، چونکه نماز در یک شبانه روز پنج وقت تکرار میشود، حکمت آن در این است که ما باید همیشه با الله ﷻ ارتباط مستقیم داشته باشیم و با او همیشه در وعده خود ثابت قدم باشیم.

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم، کتابچه، تخته، تباشیر و غیره.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
در امتحان مقدماتی سهم فعال بگیرند.	<p>استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند بطور مثال:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کی گفته میتواند که نماز بناء و رکن چندم اسلام ست؟ • کی گفته میتواند در یک شبانه روز چند وقت نماز فرض است؟ • اوقات نماز را کی گفته میتواند؟ <p>بعد از شنیدن جواب ها استاد درباره معلوم کردن عنوان درس جدید از شاگردان پرسان میکند که: نماز با کدام چیز شروع میشود؟ با همین سؤال عنوان درس جدید (نماز) را در تخته مینویسد و درس را آغاز میکند، درس را به آواز بلند میخواند و شاگردان هم به آواز بلند همراه استاد تکرار میکنند، بعضی کلمات درس را هجاء میکند و از شاگردان میخواهد که بعضی کلمات را جدا جدا، حرف به حرف و کلمه به کلمه بخوانند. باز از شاگردان میخواهد که به نوبت درس را از روی کتاب بخوانند و استاد همراه آنها همکاری میکند و شاگردان را تشویق میکند که درس جدید را که به ثناء و صفت الله ﷻ شروع میشود حفظ کنند، بعد از آن استاد به شاگردان وقت میدهد که در باره درس از او پرسان کنند. باز استاد به بسیار محبت و مهربانی به آنها جواب میدهد.</p>	<p>در جریان درس ۲۵ دقیقه</p> <p>خلاصه درس</p>
به خلاصه درس گوش بدهند.	<p>استاد خلاصه درس را برای شاگردان بیان میکند و میگوید:</p> <p>ما در این درس تکبیر و ثنائی نماز را خواندیم.</p> <p>تکبیر تحریمه: الله اکبر را گویند.</p> <p>ثناء: (سبحانک اللهم ..... تا به غیرک) است.</p>	
جوابها را بگویند.	<p>باز استاد شاگردان را ارزیابی میکند که آیا به درس فهمیده اند و یا خیر؟</p> <ul style="list-style-type: none"> • خانه خالی های کتاب را کی پر کرده میتواند؟ • ثناء چه را میگویند؟ • تکبیر تحریمه چیست؟ • کی کلمات ثناء را از یاد گفته میتواند؟ 	<p>ارزیابی ۱۰ دقیقه</p> <p>کار خانگی</p>
کارخانگی خود را انجام دهند.	شاگردان این درس را در کتابچه های خود بنویسند.	۵ دقیقه

درس دوازدهم

عنوان: نماز (۲)

صفحه : ۲۳

وقت: ۴۵ دقیقه

اهداف: شاگردان باید:

- تعوذ: یعنی (أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ) را از روی کتاب بطور درست خوانده بتوانند.
- تسمیه: یعنی (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) را بطور درست تلفظ کنند.
- تعوذ و تسمیه، این هر دو را هجاء کنند.
- بدانند که با خواندن تعوذ شیطان روی به فرار میکند و رانده میشود.
- بدانند هرگاه در آغاز هر کار (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) گفته شود در آن برکت می آید.
- بدانند که در وقت تلاوت قرآنکریم خواندن تعوذ و تسمیه هر دو ضروری است.
- (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) را ورد زبان خود نموده و به آن محبت کنند.

دانش لازمی:

تعوذ: (أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ) و تسمیه: (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) خواندن این هر دو در نماز سنت است. ترجمه تعوذ این است: (من پناه میبرم به الله تعالی از شر شیطان رانده شده)، و ترجمه تسمیه: (شروع میکنم بنام الله متعال که بسیار مهربان و بی اندازه رحم کننده است).

و این امر الله ذوالجلال است که میفرماید: (وقتیکه قرآنکریم را میخوانی، پس به الله جلّ از شر شیطان رانده شده پناه ببر). و در حدیث شریف آمده است: (عن أبي سعيد الخدري رضي الله تعالى عنه عن النبي ﷺ قال: أعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم).

ترجمه: پناه میبرم به خداوند شنوا و دانا از شر شیطان رانده شده.

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم، کتابچه، تخته، تباشیر و غیره.

مقدمه ۵ دقیقه	فعالیت های استاد	فعالیت های شاگردان
در جریان درس	استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند بطور مثال: <ul style="list-style-type: none"> • کی گفته میتواند که ثناء چیست؟ • کی گفته میتواند که مسح چندم حصه سر فرض است؟ • ثناء (سبحانک اللهم وبحمدک .....) را کی گفته میتواند؟ • این کلمات را کی هجاء کرده میتواند:(اللهم، تبارک، وبحمدک، جدک، وغیرک) ؟ 	در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند.
۲۵ دقیقه	بعد از شنیدن جواب ها استاد درباره عنوان درس جدید پرسان میکند که، نماز با کدام چیز آغاز میشود و تعوذ چه معنی دارد؟ باز عنوان درس جدید را روی تخته مینویسد (بخش دوم نماز). بعد از آن درس را به آواز بلند میخواند، شاگردان همراهی استاد، درس را تکرار و بدرقه میکنند، بعداً بعضی کلمات درس را هجاء وحروف را با همدیگر وصل میکنند، باز از بعضی شاگردان میخواهد که درس را از روی کتاب بخوانند، بعد از آن شاگردان را تشویق میکند که در این درس (تعوذ و تسمیه) را حفظ کنند، بعداً شاگردان از استاد میخواهند که برایشان وقت بدهد، تا که آنها از استاد بعضی سؤالها کنند، و از استاد جواب ها را بشنوند.	درس را بدرقه کنند.
خلاصه درس	استاد خلاصه درس را برای شاگردان بگوید: تعوذ: (أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ)، تسمیه: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	به خلاصه درس گوش بدهند.
ارزیابی: ۱۰ دقیقه	<ul style="list-style-type: none"> • تعوذ به چه گفته میشود؟ • تسمیه چه است؟ 	جوابهای سوالات را بگویند.
کار خانگی:	استاد به شاگردان بگوید که تعوذ و تسمیه هر دو را در کتابچه های خود بنویسند و کلمات آن را هجاء کنند.	کارخانگی خود را انجام دهند.
۵ دقیقه		

- سورة فاتحه را بطور درست خوانده بتوانند.
- سورة فاتحه را حفظ کنند.
- کلمات سورة فاتحه را هجاء کنند.
- باخواندن سورة فاتحه از لحاظ هجاء و روانی خود را آشنا سازند.
- با یاد گرفتن سورة فاتحه قدر و اهمیت آن را بشناسند.

دانش لازمی: سورة فاتحه اولین سورة قرآنکریم است، سورة فاتحه را خلاصه و مختصر قرآنکریم هم میگویند،

چنانچه الله ﷻ میفرماید: (وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ) سورة الحجر، آیت (۸۷). یعنی: به تحقیق ما به تو هفت آیات، تکراری و قرآنکریم را دادیم، معلوم شد که هفت آیات کتاب مجمل و باقی آیت ها، کتاب مفصل است و دیگر اینکه تمام قرآنکریم به چهار حصه تقسیم شده است، به همین ترتیب: شروع قرآنکریم به سورة فاتحه یعنی: الحمد لله شده، باز تا به سورة انعام کدام سوره به الحمد لله شروع نشده است.

در حصه اول بطور غالب خالقیت الله ﷻ بیان میشود، یعنی خالق و پیدا کننده تمام مخلوقات الله ﷻ است. حصه دوم از سورة انعام شروع تا به سورة کهف و آن هم به الحمد لله شروع شده و در این حصه تربیت الله متعال بیان میشود یعنی: تمام چیز ها و موجودات را الله ﷻ پیدا کرده است و مربی آنها هم الله ﷻ است. حصه سوم از سورة کهف شروع میشود تا به سورة سبأ و فاطر، این ها هم هر دو به الحمد لله شروع میشود و در این حصه بطور غالب برکات و مهربانی الله ﷻ بیان میشود، یعنی تمام برکات و خوبیها الله متعال برای مخلوقات میدهد. حصه چهارم از سورة سبأ و فاطر شروع و تا به سورة الناس، در این حصه بطور غالب حالات و احوال قیامت بیان میشود. همین چهار حصه قرآنکریم در الحمد لله طور مختصر بیان شده است:

- الْحَمْدُ لِلَّهِ: یعنی تمام صفات کامله خاص برای الله ﷻ است، بعضی علماء میگویند که در این جا ذکر الله ﷻ و مراد خالق است، معنای خالقیت آمد.
- رَبِّ الْعَالَمِينَ: تربیت و پرورش دهنده تمام مخلوقات الله ﷻ است، درین بخش تربیت آمد.
- الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ: الله ﷻ بسیار مهربان و نهایت با رحم است، و درین حصه برکات آمد.
- مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ: صاحب جزاء و پادشاه روز قیامت الله ﷻ است، و در این بخش ذکر قیامت آمد.

پس نتیجه این شد که خالق و پیداکنده الله ﷻ است، پرورش دهنده الله ﷻ است، برکات و نعمات را الله ﷻ میدهد و مرگ هم بدست الله ﷻ است، پس معلوم شد که عبادت هم برای او تعالی باید اداء گردد و کمک هم از الله ﷻ باید خواسته شود، بناءً میگوئیم (إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ).

هرگاه هر چهار حصه قرآن کریم تا این جا ختم شد.

باز انسان دعا میکنند: (اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ * صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ). (آمین). یعنی ای الله ﷻ تو صاحب صفات کامله هستی، برای ما راه راست و مستقیم را نشان بده، راه کسانی که تو برایشان انعام کرده ای، مانند: راه انبیاء علیهم السلام، صدیقین، شهداء و تمام صلحا و نیکان.

الله تعالی میفرماید: (وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا) سورة النساء . آیت (۶۹)

وقتیکه یک انسان در چنان راه خوب و مستقیم روان باشد که راه تمام انبیاء، تمام صحابه، تمام شهداء اُمته و تمام مردمان نیک باشد، پس آیا این انسان از منزل مقصود خود باز میماند؟ در حالیکه الله در حق ایشان می فرماید که اینها بسیار رفقای خوبی هستند کسیکه با ایشان همراه و رفیق گشت هرگز او را در نیمه راه نمیگزارد و همچنان ما را از راه غضب شده گان و گمراهان نجات بده که ایشان یهود، نصارا و همه فرقه های باطل اند.

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم، کتابچه، تخته، تباشیر و غیره.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
<p>در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند.</p> <p>درس را بدرقه کنند.</p>	<p>استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند بطور مثال:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کی تعوذ را گفته میتواند؟ • کی گفته میتواند که مسح چندم حصه سر فرض است؟ • کی میتواند که تسمیه را بطور درست بخواند؟ • کی (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) را هجاء کرده میتواند؟ <p>بعد از شنیدن جواب ها استاد درباره عنوان درس جدید پرسان میکند که: سورة فاتحه را میشناسید؟</p> <p>بعد از آن به درس جدید آغاز میکند و به آواز بلند سورة فاتحه را میخواند و شاگردان درس را همراه استاد به آواز بلند میخوانند و درس را بدرقه میکنند، بعداً بطور هجائی میخوانند، بار سوم استاد سورة فاتحه را برایشان روانی تلاوت میکند، بعد از آن برای شاگردان وقت میدهد تا از همدیگر پرسان کنند.</p>	<p>خلاصه درس:</p>
<p>به خلاصه درس گوش بدهند.</p>	<p>بالاخره استاد خلاصه درس را برای شاگردان میگوید و برای آنها میفهماند که خواندن سورة فاتحه (الحمد لله) در هر رکعت نماز واجب است.</p>	
<p>جوابهای سوالها را بگویند.</p>	<p>باز استاد محترم شاگردان خود را ارزیابی میکند که به درس فهمیده اند یا نه؟</p> <ul style="list-style-type: none"> • سورة فاتحه کدام سوره را میگویند؟ • سورة فاتحه را کی از یاد گفته میتواند؟ • کلمات مشکل سورة فاتحه را کی هجاء کرده میتواند: مثلاً: الْحَمْدُ لِلَّهِ، رَبِّ الْعَالَمِينَ، نَسْتَعِينُ، الصِّرَاطُ، أَنْعَمْتَ، الْمَغْضُوبِ، وَلَا الضَّالِّينَ 	<p>ارزیابی: ۱۰ دقیقه</p>
<p>کارخانگی خود را انجام دهند.</p>	<p>استاد برای شاگردان کار خانگی میدهد که درس جدید را در کتابچه های خود بنویسند.</p>	<p>کار خانگی ۵ دقیقه</p>

درس چهاردهم

عنوان: نماز (سوره اخلاص)

صفحه : ۲۸

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- سوره اخلاص را بشناسند.
- سوره اخلاص را از یاد خوانده بتوانند.
- کلمات مشکل سوره اخلاص را هجاء کرده بتوانند.
- در سوره اخلاص زبر، زیر، پیش، شد، ساکن، پیش اشباعی و غیره را بطور درست بدانند.
- در حفظ و از یاد کردن سوره اخلاص محبت، شوق، و علاقه داشته باشند.

دانش لازمی:

معنی و ترجمه بعضی کلمات:

أَحَدٌ: یک و یگانه

الصَّمَدُ: بی نیاز

لَمْ يَلِدْ: کسی را نزاده (اولاد ندارد).

وَلَمْ يُولَدْ: و نه از کسی زاده شده است. (پدر ندارد).

كُفُؤًا: سیال، شریک و مثل ندارد.

ترجمه سوره اخلاص: بگو ای مُحَمَّدٌ ﷺ که الله ﷻ یک است، الله ﷻ بی نیاز است، به کسی محتاج نیست و تمام مخلوقات به او محتاج هستند، نه کسی را پیدا کرده، و نه از کسی پیدا شده است و هیچ شریک و مثل ندارد.

فضیلت سوره اخلاص:

سوره اخلاص در توحید و یگانگی الله ﷻ بهترین سوره است. همیشه کافر ها به الله ﷻ نسبت فرزندان میکردند یهود عزیر ﷺ را فرزند الله ﷻ میگفتند، و عیسویان یا نصاری عیسی ﷺ را فرزند الله ﷻ میگفتند، و بعضی اوقات میگفتند که عیسی ﷺ خودش الله است (العیاذ بالله).

مشرکین ملائکه و فرشته ها را دختران الله ﷻ میگفتند و با الله ﷻ شریک گرفته بودند، پس الله ﷻ این سوره را نازل کرد. که الله ﷻ نه فرزند دارد، نه پدر دارد و نه شریک دارد، علماء مینویسند که شریک به سه قسم است:

اول: یا از خود کمتر است، یا از خود بلند تر است، یا با خود برابر است، و الله ﷻ در همین سوره اخلاص از هر سه شریک پاک و منزّه است و شرک را از خود نفی کرده است، در حالیکه الله ﷻ فرزند ندارد فرزند از خود کمتر است با (لَمْ يَلِدْ) نفی شد و پدر ندارد که از انسان بلند ترست با (وَلَمْ يُولَدْ) نفی شد و نه شریک برابر دارد: که به (وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُؤًا أَحَدٌ) نفی شد پس ثابت شد که الله ﷻ یک است و هیچ شریک و مانند ندارد.

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم، کتابچه، تخته، تابشیر و غیره.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
شاگردان در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند. درس را بدرقه کنند.	استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند و میگوید که: <ul style="list-style-type: none"> • سورة فاتحه را کی خوانده میتواند؟ • این کلمات: (نعبد، نستعین، المستقیم، أنعمت) را کی هجاء کرده میتواند؟ بعد از شنیدن جواب ها استاد درباره درس جدید معلومات داده و پرسان میکند: آیا سورة اخلاص را میشناسید؟ باز عنوان درس جدید: نماز (سورة اخلاص) را روی تخته نوشته و درس را آغاز میکند، سورة اخلاص را به آواز بلند میخواند و شاگردان به آواز بلند تکرار میکنند بعداً استاد کلمات این سوره را برای شاگردان هجاء میکند، زیر، زیر، پیش، شد و سکون را برای ایشان نشان داده، یکجا کردن کلمات را هم برایشان نشان میدهد میدهد، بعد از آن برایشان وقت میدهد که از همدیگر پرسان کنند.	درجریان درس: ۲۵ دقیقه
به خلاصه درس گوش بدهند.	بالآخره استاد خلاصه درس را برای شاگردان بیان کرده و میگوید که: این سورة اخلاص است، و خواندن این سوره بسیار ثواب دارد، مانند اینکه کسی حصه سوم قرآنکریم را خوانده باشد.	خلاصه درس:
جوابهای سوالها را بگویند.	استاد محترم شاگردان خود را ارزیابی میکند که به درس فهمیده اند یا خیر؟ <ul style="list-style-type: none"> • سورة اخلاص کدام سوره را میگویند؟ • سورة اخلاص را کی از یاد خوانده میتواند؟ • کی این کلمات سورة اخلاص: (قل، أحد، الصمد، کفواً) را هجاء کرده میتواند؟ 	ارزیابی ۱۰ دقیقه
کارخانگی خود را انجام دهند.	استاد برای شاگردان کار خانگی میدهد: تا سورة اخلاص را حفظ کنند.	کار خانگی ۵ دقیقه

درس پانزدهم

عنوان: نماز (تسبیحات رکوع)

صفحه : ۳۰

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- تسبیحات رکوع را بشناسند.
- تسبیحات رکوع را بگویند.
- معنای تسبیحات رکوع را بدانند.
- تسبیحات رکوع را یاد بگیرند.
- رکوع را بطور عملی اداء کرده بتوانند.
- با اداء کردن رکوع بطور درست محبت خود را آشکار کنند.

دانش لازمی:

معنی و ترجمه بعضی کلمات:

سبحان: پاک است.

ربی: رب من (پرورش دهنده من).

العظیم: بسیار بزرگ.

وقتی که به رکوع می‌رویم می‌گوییم: (سبحان ربی العظیم) یعنی پاک است آن رب و پرورش دهنده را که از تمام نقصانات و عیب‌ها منزّه است، و باید در وقت رکوع عظمت الله ﷻ در قلب‌های ما بی‌آید، و این عقیده را هم داشته باشیم که الله ﷻ از تمام کائنات، زمینها، کوه‌ها، دریاها، آسمانها و غیره قدرت دارد و بزرگ است، و صاحب شأن و شوکت است.

الله ﷻ چنان قدرت دارد که با یک چشم به هم زدن دنیا را به دیگر رو می‌گرداند، و اگر اراده چیزی و یا کاری را کند، پس به گفتن (کن فیکون) آن کار میشود.

در حدیث شریف آمده است که زمین‌ها و آسمانها در مقابل کرسی چنان حیثیت دارد مانند اینکه در یک دشت کلان یک حلقه کوچک افتیده باشد و باز کرسی خداوند در مقابل عرش او همینگونه حیثیتی دارد.

مواد مُمد درسی: کست قرائت، چارته‌ها و غیره.

روش تدریس: تشریح درس، پرسش و پاسخ.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
در ا—ور مقدماتی سهم فعال بگیرند.	استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند و میگوید که: <ul style="list-style-type: none"> • کی گفته میتواند که سورة اخلاص کدام سوره است؟ • سورة اخلاص را کی از یاد خوانده میتواند؟ • این کلمات سورة اخلاص (أَحَدٌ، الصَّمَدُ، لَمْ يَلِدْ، وَلَمْ يُولَدْ، كُفُوًا) را کی هجاء کرده میتواند؟ 	درجریان درس
درس را بدرقه میکند.	بعد از آن عنوان درس جدید: تسبیحات رکوع (سبحان ربی العظیم) را روی تخته مینویسد. چندین مرتبه درس را به آواز بلند تکرار میکنند، و شاگردان با وی تکرار میکنند، بعداً استاد کلمات این سوره را برای شاگردان هجاء میکند، و در عین حال بطور هجاء هم میخواند باز همین کلمات را ترجمه میکند، و آنها را وقت میدهد که از استاد پرسان کنند، استاد برایشان به بسیار محبت و مهربانی جواب میدهد.	۲۵ دقیقه خلاصه درس
به خلاصه درس گوش بدهند.	بالاخره استاد خلاصه درس را برای شاگردان بیان کرده و میگوید که: تسبیحات رکوع (سبحان ربی العظیم) یعنی پاک است رب من از تمام نقصانات و عیب ها، یعنی الله ﷻ بر تمام کائنات (زمینها، کوه ها، دریاها، آسمانها...) قدرت دارد، بزرگ است، صاحب شأن، شوکت و دبدبه است.	ارزیابی ۱۰ دقیقه
جوابها را بگویند.	استاد محترم شاگردان خود را ارزیابی میکند که به درس فهمیده اند یا خیر؟ <ul style="list-style-type: none"> • تسبیحات رکوع کدام است؟ • تسبیحات رکوع را بگوئید. • سبحان چه معنی دارد؟ • ربی العظیم چه معنی دارد؟ • در رکوع (سبحان ربی العظیم) چند مرتبه خوانده میشود؟ 	کار خانگی ۵ دقیقه
کارخانگی خود را انجام دهند.	شاگردان باید تسبیحات رکوع را حفظ کنند.	

درس شانزدهم

عنوان: نماز (سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ)

صفحه: ۳۲

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- وقت و جای خواندن «سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ» را بدانند.
- این را هم بدانند که تنها رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ عقب امام خوانده میشود.
- در یاد گرفتن درس شوق و محبت آشکار نمایند.

دانش لازمی:

«سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ»

ترجمه: الله جلّ و علاّ آواز کسی را که حمد و ستایش او را میکند میشنود، پروردگارا! حمد و ستایش مَرْتُرا است، یعنی:

الله جلّ و علاّ صاحب تمام کمالات و صفات خوب است.

(سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ) جزء و حصه تسمیع است، و (رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ) را جزء و حصه تحمید میگویند.

مواد مُمید درسی: کتاب درسی، قلم کتابچه، تباشیر، تخته و غیره.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
<p>در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند.</p> <p>درس را بدرقه کنند.</p>	<p>استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند و میگوید که:</p> <ul style="list-style-type: none"> • تسبیحات رکوع را کی گفته میتواند؟ • تسبیحات رکوع چند بار باید خوانده شود؟ • معنای تسبیحات رکوع را کی گفته میتواند؟ <p>بعد از شنیدن جواب استاد عنوان درس جدید را روی تخته مینویسد:</p> <p>(سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ) و به آواز بلند میخواند، و شاگردان آنرا با وی تکرار میکنند، بعداً استاد الفاظ تسبیحات رکوع را برای شاگردان هجاء کرده و معنی هم میکند. بعد از آن استاد بالای چند شاگرد درس را میخواند و غلطی آنها را اصلاح میکند.</p> <p>بعداً شاگردان را به دو گروه تقسیم میکند، یکی آنها «سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ» و دیگر آنها رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ را باهم هجاء و معنی کنند.</p>	<p>درجریان درس</p> <p>۲۵ دقیقه</p> <p>خلاصه درس</p>
<p>به خلاصه درس گوش بدهند.</p>	<p>استاد خلاصه درس را بطور مختصر و به الفاظ آسان برای شاگردان ترجمه میکند، بطور مثال: کسیکه حمد و ثنای الله ﷻ را بگوید الله تعالی آنرا میشنود و قبول میکند، ای پروردگارا! تمام صفات و کمال خاص برای تو است.</p>	<p>ارزیابی</p>
<p>جوابهای سوالها را بگویند.</p>	<p>استاد محترم شاگردان خود را ارزیابی میکند که به درس فهمیده اند یا خیر؟</p> <ul style="list-style-type: none"> • وقتی که انسان از رکوع بلند میشود کدام کلمات را میخواند؟ • معنای «سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ» را بگویند. • رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ را ترجمه کنید؟ • این کلمات: (سمع، حمد، لك الحمد) را هجاء کنید. 	<p>۱۰ دقیقه</p> <p>کار خانگی</p>
<p>کارخانگی خود را انجام دهند.</p>	<p>استاد برای شاگردان کار خانگی بدهد و بگوید که درس جدید را در کتابچه های خود بنویسند.</p>	<p>۵ دقیقه</p>

درس هفدهم

عنوان: نماز (تسبیحات سجده)

صفحه: ۳۴

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- تسبیحات سجده را بصورت درست خوانده بتوانند.
- تسبیحات سجده را خوب بدانند و از یاد بگویند.
- بدانند که الفاظ تسبیحات سجده کدام ها اند.
- تسبیحات سجده را معنی و ترجمه کرده و آنها را حفظ کنند.

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات:

رَبِّ الْأَعْلَى: الله ﷻ پرورش دهنده بسیار بلند و اعلی من است.

تسبیحات سجده (سُبْحَانَ رَبِّی الْأَعْلَى) یعنی پروردگار من بلند مقام است و از تمام نواقص و عیب ها پاک است. این تسبیحات در نماز سه، پنج، هفت و یا زیاده مرتبه (طاق) خوانده میشود، ناگفته نماند که این تسبیحات باید از حضور قلب و به بسیار احترام گفته و خوانده شود. در حدیث شریف آمده است: وقتیکه بنده در سجده باشد و پیشانی خود را بر زمین بماند و این تسبیحات را بخواند، درین حالت به الله ﷻ بسیار قریب و نزدیک است، چرا که در سجده آخرین و انتهای درجه عاجزی در نزد الله ﷻ است.

از حضرت حذیفه صحابی جلیل القدر رضی الله تعالی عنه روایت است که گفت: من همراه رسول اکرم ﷺ نماز خواندم و رسول الله ﷺ در رکوع (سبحان ربی العظیم) و در سجده (سبحان ربی الأعلی) گفت و وقتیکه آیت (فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ) نازل شد باز نبی کریم ﷺ فرمودند که این را در رکوع بگوئید (سبحان ربی العظیم)، و وقتیکه آیت (سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى) نازل شد باز نبی کریم ﷺ فرمودند که این را در سجده بگوئید، و در بین دو سجده نشستن را جلسه گفته میشود، پس باید در جلسه آنقدر درنگ شود تا بدن استقرار پیدا کند، و این جلسه واجب است.

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم کتابچه، تباشیر، تخته و غیره.

روش تدریس: تشریح درس، پرسش و پاسخ بطور انفرادی و گروهی.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند. درس را بدرقه میکنند.	<p>استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند و میگوید که:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کی گفته میتواند که در وقت بلند شدن از رکوع چه خوانده میشود؟ • جای گفتن (سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ) کجاست؟ • اگر در عقب امام ایستاده باشید از این دو کلمات: (سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ) کدام آنرا امام میگوید و کدام آن را مقتدیان؟ <p>بعد از آن عنوان درس جدید را معلوم کرده و پرسان میکند: آیا تسبیحات سجده را میشناسید؟ بعداً عنوان درس جدید (تسبیحات سجده) را روی تخته مینویسد: (سبحان ربی الاعلی)، باز این کلمات را به آواز بلند میخواند و شاگردان با وی تکرار میکنند، بعد از آن شاگردان با همدیگر میخوانند، و قتیکه با الفاظ آشنا شدند آنرا برایشان معنی میکند، بعداً برای شاگردان وقت میدهد تا از استاد پرسان کنند و استاد به بسیار مهربانی و محبت برایشان جواب میدهد.</p>	<p>درجریان درس ۲۵ دقیقه</p>
به خلاصه درس گوش بدهند.	<p>استاد خلاصه درس را برای شاگردان میگوید: مختصر و خلاصه ترجمه تسبیحات سجده چنین است: (پروردگار اعلی و بلند مقام من الله جلّ و از تمام چیز ها بلند مرتبه و بزرگ است، الله جلّ از هر قسم عیبا و نقصانها پاک و منزّه است.</p>	<p>خلاصه درس ارزیابی</p>
جوابها را بگویند.	<p>استاد محترم شاگردان خود را ارزیابی میکند که به درس فهمیده اند یا خیر؟</p> <ul style="list-style-type: none"> • آیا تسبیحات سجده را میشناسید؟ • دریک رکعت چند رکوع و چند سجده است؟ • (سبحان ربی الاعلی) در سجده چند مرتبه خوانده میشود؟ • این خانه خالی را پر کنید: (سبحان ..... الاعلی). 	<p>۱۰ دقیقه کار خانگی</p>
کارخانگی خود را انجام دهند.	<p>استاد از شاگردان میخواهد که تسبیحات سجده را سه مرتبه در کتابچه های خود بنویسند و ارزیابی کتاب را هم حل کنند.</p>	<p>۵ دقیقه</p>

درس هجدهم

عنوان: نماز (تشهد)

صفحه: ۳۶

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- تشهد را بشناسند.
- تشهد را بطور درست خوانده بتوانند.
- تشهد را حفظ کنند.
- به یاد گرفتن تشهد شوق و علاقه مندی پیدا کنند.

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات:

اَلتَّحِيَّاتُ لِلَّهِ: تمام هدیه ها و تحفه ها (عبادت های قولی و لفظی) خاص برای الله ﷻ است.

الصَّلَاةُ: تمام عبادات بدنی، مانند: نماز، روزه و غیره خاص برای الله ﷻ است.

الطَّيِّبَاتُ: تمام عبادات مالی خاص از برای الله ﷻ است.

اَلتَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَ الصَّلَاةُ وَ الطَّيِّبَاتُ: یعنی تمام هدیه ها و تحفه ها (عبادت های قولی و لفظی) و تمام عبادات بدنی و مالی

همه خاص از برای الله ﷻ است، عبادات بدنی مانند: نماز، روزه، و عبادات مالی مانند: زکات، صدقات، خیرات و غیره میباشد.

عبادات بدنی و مالی هر دو مانند: حج، جهاد و غیره است، و این را هم باید بگوئیم که این تشهد را تشهد ابن مسعود مینامند، یعنی نبی کریم ﷺ این تشهد را برای ابن مسعود تعلیم و نشان داده بود، پس خواندن تشهد در قعده اول سنت، و در قعده دوم و آخری واجب است.

مواد ممد درسی: کتاب درسی، قلم کتابچه، تباشیر، تخته و غیره.

روش تدریس: تشریح درس، پرسش و پاسخ بطور انفرادی و گروهی.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
در ا—ور مقدماتی سهم فعال بگیرند. درس را بدرقه کنند.	<p>استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند و میگوید که:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کی گفته میتواند که در سجده کدام کلمات خوانده میشود؟ • (سبحان ربی الأعلى) را کی هجاء کرده میتواند؟ • کلمات تسبیح در سجده چند مرتبه خوانده میشود؟ <p>بعد از شنیدن جوابها استاد دربارهٔ عنوان درس جدید از شاگردان پرسان میکند که آیا تشهد را میشناسید؟</p> <p>بعداً عنوان درس جدید (تشهد) را روی تخته مینویسد: ودرس را به آواز بلند میخواند و شاگردان با او تکرار میکنند، باز بالای چند شاگرد درس را میخواند تا که درس خوب فهمیده شود و بعد از آن کلمات مشکل را برای شاگردان معنی و هجاء کرده بطور هجائی و روانی برای شاگردان بیان میکند. باز شاگردان را به نوبت پیش تخته میخواند و یک یک کلمه بالای آنها تکرار میکند و برایشان املاء میگوید.</p>	درجریان درس ۲۵ دقیقه
به خلاصهٔ درس گوش بدهند.	استاد خلاصهٔ درس را برای شاگردان میگوید: در این درس از کلمات تشهد سه آن ذکر گردیده است، مانند: (اَلْتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ وَ الصَّلٰوَةُ وَ الطَّيِّبَاتُ) که باید بطور درست حفظ شود.	خلاصهٔ درس
جوابهای سوالها را بگویند.	<p>استاد محترم باید شاگردان را ارزیابی کند تا که مطمئن شود:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کلمات ذیل را هجاء کنید: اَلْتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ، وَ الصَّلٰوَةُ، وَ الطَّيِّبَاتُ. • کلمات: (اَلْتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ وَ الصَّلٰوَةُ وَ الطَّيِّبَاتُ) در نماز در کدام حالت خوانده میشود؟ • در نماز نشستن را چه میگویند؟ 	ارزیابی ۱۰ دقیقه
کارخانگی خود را انجام دهند.	استاد محترم از شاگردان میخواهد که درس جدید را در کتابچه های خود بنویسند و ارزیابی کتاب را هم حل کنند.	کار خانگی: ۵ دقیقه

درس نوزدهم

عنوان: نماز (تشهد)

صفحه: ۳۸

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- درس جدید را بطور درست خوانده بتوانند.
- درس جدید را هجاء کرده بتوانند.
- درس جدید را بطور هجائی و روانی بدانند.
- معنای درس را در صورت امکان بفهمند.
- با درس محبت داشته باشند.

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات:

السلام : سلامتی کامل

علیک: بر تو

النبی: پیام آور (پیغمبر)

ورحمت الله: و رحمت الله ﷻ

و برکاته: و برکات الله ﷻ

(السلام علیک ایها النبی و رحمت الله و برکاته). ترجمه: سلامتی باد بر تو ای نبی الله ﷻ رحمت و برکات الله ﷻ بر تو باد ای ﷺ.

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم کتابچه، تباشیر، تخته و غیره.

روش تدریس: تشریح درس، پرسش و پاسخ بطور انفرادی و گروهی.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
<p>در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند.</p> <p>درس را بدرقه میکنند.</p>	<p>استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند و میگوید که:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کی گفته میتواند که تشهد چیست؟ • این کلمات (اَلْحَيَاتُ لِلّٰهِ وَ الصَّلَاةُ وَ الطَّيِّبَاتُ) را کی هجاء کرده میتواند؟ <p>بعد از شنیدن جوابها درباره درس جدید انگیزه و معلومات میدهد. مثلاً: باقی حصه تشهد چیست؟</p> <p>بعداً عنوان درس جدید را روی تخته مینویسد و به درس خواندن شروع میکند، درس را به آواز بلند میخواند و شاگردان با وی تکرار میکنند باز یک یک شاگردان را پیش روی صنف میخواند و درس را بالای شان میخواند.</p> <p>بعداً بالای چند شاگرد درس را هجاء میکند، بالای چند شاگردان درس را بطور هجائی و بالای چند دیگر بطور روانی میخواند، باز به شاگردان وقت میدهد که از استاد پرسان کنند و استاد بسیار به مهربانی و پیشانی باز جواب میدهد.</p>	<p>در جریان درس</p> <p>۲۵ دقیقه</p> <p>خلاصه درس</p>
<p>به خلاصه درس گوش بدهند.</p>	<p>استاد خلاصه درس را برای شاگردان بیان کرده میگوید که: (السلام عليك أيها النبي و رحمت الله و بركاته)، یعنی: سلامتی کامل باد بر تو ای پیغمبر علیه السلام و همچنان بر او باد رحمتها و بركات الله ﷺ.</p>	
<p>جوابهای سوالها را بگویند.</p>	<p>استاد محترم شاگردان خود را ارزیابی میکند که به درس فهمیده اند و یا خیر؟</p> <ul style="list-style-type: none"> • آیا تشهد را میشناسید؟ • تشهد در کدام حالت خوانده میشود؟ • این خانه خالی ها را پر کنید: (السلام ..... أيها النبي و ..... و بركاته). 	<p>ارزیابی</p> <p>۱۰ دقیقه</p>
<p>کارخانگی خود را انجام دهند.</p>	<p>باید شاگردان درس را در کتابچه های خود سه مرتبه بنویسند و این کلمات (السلام، عليك، أيها النبي، رحمت الله و بركاته) را هجاء کرده و از ملا امام مسجد خود پرسان کنند که در (برکاته) ضمیر (ه) به کی راجع شده است؟</p>	<p>کار خانگی</p> <p>۵ دقیقه</p>

درس بیستم

عنوان: نماز (باقی مانده حصه تشهد)

صفحه: ۴۰

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- درس را بطور درست خوانده بتوانند.
- بدانند که این هم باقی مانده تشهد است.
- کلمات درس جدید را هجاء کرده بتوانند.
- کلمات درس جدید را نوشته کرده بتوانند.
- با هر درس شوق و علاقه محکم و استوار داشته باشند.

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات:

اَلسَّلَامُ عَلَیْنا: سلامتی باد بر ما مسلمانها،

عبادالله: بنده گان الله ﷻ،

الصَّالِحِین: نیکان.

اَلسَّلَامُ عَلَیْنا وَ عَلَی عِبَادِاللهِ الصَّالِحِین، ترجمه: سلامتی باد بر ما و بر تمام بنده گان نیک الله ﷻ.

در حدیث شریف آمده است وقتیکه همین کلمات را میخوانیم بر تمام بنده گان الله ﷻ سلام تقدیم نمودیم.

مواد ممد درسی: کتاب درسی، قلم کتابچه، تباشیری، تخته و غیره.

روش تدریس: تشریح درس، پرسش و پاسخ بطور انفرادی و گروهی.

مقدمه ۵ دقیقه	فعالیت های استاد	فعالیت های شاگردان
در جریان درس ۲۵ دقیقه	<p>استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند و میگوید که:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کی میتواند که تشهد را از یاد بخواند؟ • کی گفته میتواند که اَلْتَّحِيَّاتُ به چه گفته میشود؟ • کی گفته میتواند که مراد از الصَّلَاةُ وَ الطَّيِّبَاتُ درین جا چه است؟ <p>باز درباره عنوان درس جدید پرسان میکند: تشهد را تا کدام حصه خوانده ایم؟</p> <p>بعد از شنیدن جواب استاد درس جدید را آغاز میکند و درس را به آواز بلند میخواند، و شاگردان با وی تکرار میکنند، بعداً استاد در باره کلمات جدید معلومات میدهد، درس را معنی و هم هجاء میکند، بعد از آن در باره بعضی کلمات از شاگردان پرسان میکند، و در باره حرکات بعضی کلمات هم به شاگردان معلومات میدهد، باز درس را بالای یک یک شاگردان میخواند و آنها را به اشتباهات شان متوجه میسازد و آنرا اصلاح میکند.</p>	<p>در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند.</p> <p>درس را بدرقه میکنند.</p>
خلاصه درس	<p>بالاخره استاد خلاصه درس را برای شاگردان بیان میکند، بطور مثال: معنای اَلْتَّحِيَّاتُ: هدیه ها و تحفه ها، و مراد از آن: عبادت های قولی بوده و مراد از الصلوات: عبادت های بدنی و از الطیبات عبادت های مالی است.</p>	<p>به خلاصه درس گوش بدهند.</p>
ارزیابی ۱۰ دقیقه	<p>استاد محترم شاگردان خود را ارزیابی میکند که به درس فهمیده اند یا خیر؟</p> <ul style="list-style-type: none"> • کلمه التحیات را هجاء کنید. • کلمه الصلاة را معنی کنید. • کلمه الطیبات را هجاء و هم معنی کنید. 	<p>جوابهای سوالها را بگویند.</p>
کار خانگی ۵ دقیقه	<p>شاگردان باید این درس را در کتابچه های خود بنویسند.</p>	<p>کارخانگی خود را انجام دهند.</p>

درس بیست و یکم

عنوان: نماز (باقی مانده حصه آخری تشهد)

صفحه: ۴۲

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- حصه آخری تشهد را بطور درست خوانده بتوانند.
- کلمات درس جدید را هجاء کرده بتوانند.
- حصه آخری تشهد را از یاد خوانده بتوانند.
- معنای حصه آخری تشهد را بفهمند.
- با کلمات تشهد علاقه خود را آشکار کنند.

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات:

أشهد: گواهی و شهادت میدهم، لا إله إلا الله: نیست معبود بر حق بجزء الله ﷻ.

محمداً عبده و رسوله: مُحَمَّدٌ ﷺ بنده الله ﷻ و رسول وی است.

(أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ)

ترجمه: گواهی و شهادت میدهم که نیست معبود بر حق بجزء الله ﷻ و مُحَمَّدٌ ﷺ بنده الله ﷻ و رسول وی است.

نبی کریم ﷺ فرموده است: کسیکه کلمه شهادت را بخواند، بلند می‌رود تا که به عرش الله ﷻ برسد.

بناءً و قتیکه شخصی به أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ برسد، باز انگشت شهادت خود را بلند کند، و بعد از لا إله إلا الله دوباره پایان کند، البته این طریقه سنت است، طریقه آن این است که انگشت کلان و در میانی باهم حلقه شوند و انگشت شهادت بلند میشود.

خواست و تقاضای «أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» اینست که هر عمل انسان باید خاص برای الله ﷻ باشد، خواست و تقاضای وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ خلوص متابعت رسول الله ﷺ است.

خلاصه اینکه هر فعل و عمل انسان باید خاص برای رضای الهی بوده، و همچنان مطابق سنت رسول الله ﷺ باشد، و اگر عمل انسان مطابق سنت رسول الله ﷺ نباشد پس آن عمل مردود میباشد.

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم کتابچه، تباشیر، تخته و غیره.

روش تدریس: تشریح درس، پرسش و پاسخ بطور انفرادی و گروهی.

مقدمه	فعالیت های استاد	فعالیت
۵ دقیقه	استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند و میگوید که:	در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند.
در جریان درس	<ul style="list-style-type: none"> این کلمات را کی هجاء کرده میتواند؟ این کلمات را کی بطور هجائی و روانی خوانده میتواند؟ <p>بعد از شنیدن جواب استاد در باره عنوان درس جدید از شاگردان پرسان میکند که حصه آخری تشهد چیست؟ باز بعد از شنیدن جواب استاد عنوان درس جدید را در تخته مینویسد و درس را به آواز بلند میخواند و شاگردان با وی تکرار میکنند، بعداً یک شاگرد را پیش تخته میخواهد و کلمه شهادت را بالای ایشان تکرار میکند تا که در ذهن شان جای بجای شود، و در آخر شاگردان را متوجه میسازد که کلمه طیه و کلمه شهادت را تلفظ کنند و در بین هردو فرق کرده و بدانند که باهم چه فرق دارند؟</p> <p>در کلمه طیه: (لا إله إلا الله محمد رسول الله) در محمد دال پیش دارد، اما در کلمه شهادت: (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ) در محمداً دال دو زبر دارد، چرا که کلمه (أَنْ) در کلمه شهادت داخل شده، و در کلمه طیه (أَنْ) داخل نشده است.</p>	درس را بدرقه میکنند.
خلاصه درس	بالآخره استاد خلاصه درس را برای شاگردان بیان میکند، طور مثال: بخش آخری تشهد:	به خلاصه درس گوش بدهند.
ارزیابی	استاد محترم شاگردان خود را ارزیابی کرده میگوید که:	جوابهای ذیل را بگویند.
کار خانگی	<ul style="list-style-type: none"> کلمه طیه و کلمه شهادت باهم چه فرق دارند؟ در کدام کلمه حرف دال محمد زبر و در کدام کلمه پیش دارد؟ <p>استاد برای شاگردان میگوید که کلمه طیه و کلمه شهادت را در کتابچه های خود بنویسند و حرکات (زبر، زیر، پیش، شد و سکون) بدهند.</p>	کارخانگی خود را انجام دهند.

اَلتَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَ الصَّلَاةُ وَ الطَّيِّبَاتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَ رَحِمَتُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

یعنی: تمام هدیه ها و تحفه ها (عبادت های قولی و لفظی) و تمام عبادات بدنی و مالی همه خاص از برای الله ﷻ است، سلامتی باد بر تو ای نبی الله رحمت و برکات الله ﷻ بر تو باد ای محمد ﷺ. سلامتی باد بر ما و بر تمام بنده گان نیک الله ﷻ، گواهی و شهادت میدهم که نیست معبود بر حق بجز الله ﷻ و محمد ﷺ بنده الله ﷻ و رسول وی است.

درس بیست و دوم

عنوان: نماز (درود شریف)

صفحه: ۴۴

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- درود شریف را در نماز بطور درست خوانده بتوانند.
- درود شریف را هجاء کرده بتوانند.
- معنای درود شریف را بفهمند.
- درود شریف را حفظ کرده و بنویسند.
- با خواندن درود شریف لذت ببرند.

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات:

اَللّٰهُمَّ : ای الله ﷻ.

صَلِّ: رحمت و درود بفرست،

علی: به،

آل: خاندان،

اِنَّكَ حَمِيْدٌ مُّجِيْدٌ: بتحقیق تو توصیف کرده شده و بزرگ هستی . کَمَا صَلَّيْتَ: مانند اینکه رحمت کرده بودی.
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَ عَلٰی آلِ مُحَمَّدٍ کَمَا صَلَّيْتَ عَلٰی اِبْرَاهِيْمَ وَ عَلٰی آلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مُّجِيْدٌ.

ترجمه: ای الله ﷻ درود و رحمت های خود را نازل کن بر حضرت جَعْفَرٌ عَلَیْهِ السَّلَام و بر اهل حضرت جَعْفَرٌ عَلَیْهِ السَّلَام مانند اینکه رحمت ها را نازل کرده بودی بر حضرت ابراهیم عَلَیْهِ السَّلَام بر اهل و خاندان حضرت ابراهیم عَلَیْهِ السَّلَام، بتحقیق الله ﷻ صفت کرده شده است و بسیار بزرگ است، این درود شریف را درود ابراهیمی میگویند، و قتیکه این آیت نازل شد: (اِنَّ اللّٰهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّوْنَ عَلَی النَّبِیِّ یَا اَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوا صَلُّوا عَلَیْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِیْمًا) سورة الأحزاب، آیت ۳۳.

ترجمه: یعنی الله و فرشته های الله بر نبی کریم ﷺ درود می فرستند. درود بفرستید، و کاملاً تسلیم او (الله ﷻ) باشید، باز صحابه کرام رضی الله عنهم پرسان کردند که ما بالای تو چطور درود بگوئیم؟

بعداً نبی کریم ﷺ این درود شریف را نشان داد، در تمام عمر یک مرتبه خواندن درود شریف واجب بوده و تکرار آن سنت است، و قتیکه نام مبارک حضرت جَعْفَرٌ عَلَیْهِ السَّلَام گرفته شود و شنیده شود، باز بالای حضرت جَعْفَرٌ عَلَیْهِ السَّلَام درود فرستاده نشود، حضرت جَعْفَرٌ عَلَیْهِ السَّلَام در باره وی دعای هلاکت کرده است. و در حدیث دیگر آمده است: (من صلی علی واحدة صلی الله علیه و ملائکته سبعین صلاة)، یعنی نبی کریم ﷺ فرموده است: کسیکه یکمرتبه بالای من درود بگوید، الله ﷻ و ملائکه های الله ﷻ بر او هفتاد مرتبه درود میگویند. رواه احمد بن حنبل رحمه الله من حدیث عبدالله ابن عمر رضی الله عنهما .

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم کتابچه، تباشیر، تخته و غیره.

روش تدریس: تشریح درس، پرسش و پاسخ بطور انفرادی و گروهی.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
<p>در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند.</p> <p>درس را بدرقه میکنند.</p>	<p>استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند و میگوید که:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کی میتواند کلمه شهادت را بخواند؟ • کی میتواند کلمه شهادت را هجاء کند؟ • کلمه شهادت را کی ترجمه کرده میتواند؟ <p>بعد از آن استاد در باره درس جدید پرسان میکند که: آیا درود شریف را یاد دارید؟</p> <p>بعداً استاد درود شریف را روی تخته مینویسد و درس را آغاز میکند، و به آواز بلند میخواند و شاگردان با وی تکرار میکنند، باز بالای چند شاگرد درس را میخواند، و همچنان هجاء هم میکند، و حرکات (زبر، زیر، پیش، شد، سکون، زبر و زیر اشباعی که به دهن پُر خوانده میشود) برای شاگردان نشان میدهد.</p>	<p>در جریان درس</p> <p>۲۵ دقیقه</p>
<p>به خلاصه درس گوش بدهند.</p>	<p>بالاخره استاد خلاصه درس را برای شاگردان بیان میکند، طور مثال: در تمام عمر یک مرتبه درود شریف را خواندن واجب و تکرار آن سنت است.</p>	<p>خلاصه درس</p>
<p>جوابهای سوالها را بگویند.</p>	<p>استاد محترم شاگردان خود را ارزیابی میکند و میگوید:</p> <ul style="list-style-type: none"> • درود شریف را کی از روی کتاب خوانده میتواند؟ • درود شریف را بطور هجائی و روانی بخوانید. 	<p>ارزیابی</p> <p>۱۰ دقیقه</p>
<p>کارخانگی خود را انجام دهند.</p>	<p>استاد برای شاگردان میگوید که درود شریف را در کتابچه های خود بنویسند و حرکات (زبر، زیر، پیش، شد و سکون) بدهند.</p>	<p>کار خانگی</p> <p>۵ دقیقه</p>

درس بیست و سوم

عنوان: نماز (بخش باقی مانده و آخرین درود شریف)

صفحه: ۴۶

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- درود شریف را از روی کتاب بخوانند.
- درود شریف را از یاد بخوانند.
- کلمات درود شریف را هجاء کرده بتوانند.
- معنای درود شریف را بدانند.
- فضیلت درود شریف را بدانند.
- با درود شریف محبت پیدا کنند.

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات:

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ : ای الله ﷻ برکت بده،

کما بَارَكْتَ: مانند اینکه برکت داده و عطا کرده ای.

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى اِبْرَاهِيْمَ وَ عَلَى آلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مُّجِيْدٌ.

ترجمه: ای الله ﷻ برکت بده بر حضرت محمد ﷺ و بر اهل محمد ﷺ، چنانکه برکت داده و عطا کرده ای بر حضرت

ابراهیم علیهما السلام و بر خاندان ابراهیم علیهما السلام، به تحقیق الله ﷻ صفت کرده شده بسیار بزرگ است.

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم کتابچه، تباشیر، تخته و غیره.

روش تدریس: تشریح درس، پرسش و پاسخ بطور انفرادی و گروهی.

مقدمه ۵ دقیقه	فعالیت های استاد	فعالیت های شاگردان
درجریان درس ۲۵ دقیقه	<p>استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کی گفته میتواند که درود شریف در نماز کدام است؟ • درود شریف را کی از یاد خوانده میتواند؟ • این کلمات درود شریف « اَللّهُمَّ، صَلِّ، مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ، آلِ » را کی هجاء کرده و نوشته کرده میتواند؟ <p>بعد از شنیدن جواب استاد توجه شاگردان را به درس جدید میگرداند و از شاگردان درباره عنوان درس جدید پرسان میکند که: در نماز بخش اول درود شریف با بخش دوم آن چه فرق دارد، واضح سازید؟</p> <p>بعداً استاد درس جدید را روی تخته مینویسد و درس را به آواز بلند میخواند و شاگردان با وی تکرار میکنند، باز شاگردان را به دو گروه تقسیم میکند، تا که از همدیگر پرسان کنند، و با همدیگر درباره درس بحث کنند و مشکلات خود را حل کنند.</p>	<p>در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند.</p> <p>درس را بدرقه میکنند.</p>
ارزیابی ۵ دقیقه	<p>استاد محترم شاگردان خود را ارزیابی میکند و میگوید که:</p> <ul style="list-style-type: none"> • بخش دوم درود شریف در نماز را بخوانید. • بخش اول درود شریف و بخش دوم درود شریف با هم چه فرق دارد؟ • درود شریف را کی از یاد خوانده میتواند؟ • ارزیابی کتاب را حل کنید. 	<p>جوابها را بگویند.</p>
کار خانگی ۵ دقیقه	<p>استاد برای شاگردان میگوید که بخش دوم درود شریف را در کتابچه های خود بنویسند و حرکات (زبر، زیر، پیش، شد و سکون) بدهند.</p>	<p>کار خانگی خود را انجام دهند.</p>

اَللّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى اِبْرَاهِيمَ وَ عَلَى آلِ اِبْرَاهِيمَ اِنَّكَ حَمِيدٌ مُّجِيدٌ، اَللّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى اِبْرَاهِيمَ وَ عَلَى آلِ اِبْرَاهِيمَ اِنَّكَ حَمِيدٌ مُّجِيدٌ.

ترجمه: ای الله ﷻ درود و رحمت های خود را نازل کن بر حضرت محمد ﷺ و بر اهل بطن ﷺ مانند اینکه رحمت ها کرده بودی بر حضرت ابراهیم ﷺ و بر خاندان و اهل ابراهیم ﷺ، یقیناً الله ﷻ صفت کرده شده بسیار بزرگ است، ای الله ﷻ برکت بده بر حضرت محمد ﷺ و بر اهل بطن ﷺ، چنانکه برکت عطا کردی بر حضرت ابراهیم ﷺ و بر خاندان ابراهیم ﷺ، بتحقیق الله ﷻ صفت کرده شده است بسیار بزرگ است.

درس بیست و چهارم

عنوان: دعاء و سلام

صفحه: ۴۸

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- دعاء و سلام در نماز را بطور درست بخوانند.
- دعاء و سلام را هجاء کرده بتوانند.
- معنای دعاء و سلام را بدانند.
- دعاء و سلام را از یاد بخوانند.
- با دعاء و سلام رابطه و محبت داشته باشند.

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات:

ربنا: ای پروردگار ما،

آتنا: عطا کن برای ما،

حسنه: نیکی، فنا: نگهداری کن ما را،

النار: از آتش دوزخ.

(اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ).

ترجمه: ای الله ﷻ و پرورش دهنده ما، عطاکن برای ما نیکی در دنیا (زندگی خوب) و نیکی در آخرت (جنت)، حفظ کن و نگهدار ما را از آتش دوزخ.

این دعا را نبی کریم ﷺ بسیار افضل و بهتر معرفی کرده است، چرا که این دعا بسیار دعای کوتاه و پرمعنی است، همچنان دنیا و آخرت هر دو در این دعاء ذکر شده است، و این دعاء را نبی کریم ﷺ بیشتر اوقات می خواندند.

(السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ)، ترجمه: سلامتی باشد برای شما، رحمت و برکات الله ﷻ باد بر شما.

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم کتابچه، تباشیر، تخته و غیره.

روش تدریس: تشریح درس، پرسش و پاسخ بطور انفرادی و گروهی.

مقدمه	فعالیت های استاد	فعالیت های شاگردان
۵ دقیقه	استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند و میگوید که:	در اموار مقدماتی سهم فعال بگیرند.
در جریان درس	<ul style="list-style-type: none"> • کی درود ابراهیمی را در نماز خوانده میتواند؟ • کی درود شریف را بطور هجائی خوانده میتواند؟ • کی درود شریف را بطور روانی میخواند؟ <p>بعداً استاد دربارهٔ عنوان درس جدید از شاگردان پرسان میکند و میگوید که:</p> <p>در آخر نماز بعد از سلام دادن کدام دعاء، خوانده میشود؟</p> <p>بعد از شنیدن جواب استاد عنوان درس جدید (دعاء و سلام) را روی تخته می نویسد و درس را آغاز میکند، درس را به آواز بلند میخواند و شاگردان با وی درس را به آواز بلند خوانده و تکرار میکنند، بعد از آن استاد به نوبت درس را بالای شاگردان میخواند و بالای بعضی آنها هجاء می کند، مکرراً استاد درس را بطور بسیار ساده و آسان ترجمه کرده و شاگردان را به چند گروپ تقسیم میکند و هر گروپ از همدیگر پرسان میکنند، مسابقه نموده و باهم بحث میکنند.</p>	درس را بدرقه میکنند.
ارزیابی	<p>بالآخره استاد شاگردان خود را ارزیابی میکند و میگوید که:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کی دعاء نماز را بطور هجائی و روانی خوانده میتواند. • کی دعاء نماز را از یاد خوانده میتواند. • بعد از ختم نماز کدام سلام خوانده میشود؟ • ارزیابی کتاب را حل کنید. 	جوابهای سوالها را بگویند.
کار خانگی	شاگردان باید این درس را در کتابچه های خود بنویسند .	کارخانگی خود را انجام دهند.
۱۰ دقیقه		
۵ دقیقه		

دعاء: اَللّٰهُمَّ رَبَّنَا اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَ فِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

ترجمه: ای الله ﷻ و پرورش دهنده ما ، عطا کن برای ما نیکی در دنیا (زندگی خوب) و نیکی در آخرت (جنت) و نگهدار و حفظ کن ما را از آتش دوزخ.

سلام: (السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ)، ترجمه: سلامتی باشد برای شما ، رحمت و برکات الله ﷻ باد بر شما.

درس بیست و پنجم

عنوان: احترام پدر و مادر

صفحه: ۵۰

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- درس را از روی کتاب درست بخوانند.
- کلمات درس را هجاء کرده بتوانند.
- همراهی پدر و مادر محبت داشته باشند و احترام کنند.
- به نصیحت پدر و مادر عمل کنند.

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات:

احترام: قدر و عزت،

عمل: کار،

احترام پدر و مادر: پدر و مادر اساس و اصلیت اولاد را آشکار میکنند، و آنها پرورش دهنده مجازی اولاد میباشند، والدین همیشه و تمام عمر بخاطر راحت و آرامی اولاد شان کار کرده و تمام مشکلات را برداشت میکنند، بطور خاص پدر و مادر برای اولاد شان بسیار تلخیها، و قسماً قسم تکالیف و مشکلات را برداشت میکنند و میبینند، بخاطر همین زحمات و تکالیف نبی کریم ﷺ در باره حقوق پدر و مادر بسیار تأکید کرده است، از ابی سعید رضی الله عنه روایت شده است که:

أَنْ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الْوَالِدَيْنِ أَعْظَمُ حَقًّا؟

قال: «التي حملت بين الجنين وارضعت بالثديين و حضنت على الفخذين و فدتها بالوالدين».

ترجمه: ابن سعید رضی الله عنه میگوید که یک نفر پیش رسول الله ﷺ آمده و گفت که: یا رسول الله ﷺ در والدین حق کدام آن زیاد است؟ نبی کریم ﷺ فرمودند: حق آن کس زیاد است که طفل را در شکم خود حمل میکند و بار دار میشود، و از داخل سینه های خود برایش شیر میدهد و در زانو و بغل خود طفل را پرورش میدهد، و از پدر و مادر خود طفل را زیاد ترجیح میدهد و بسیار خوب میبیند.

در حدیث دیگر آمده است که یک نفر پیش نبی کریم ﷺ آمده و خواست که به جهاد برود، نبی کریم ﷺ برایش گفت: آیا پدر و مادر تو زنده است؟ گفت بلی! باز نبی کریم ﷺ برایش فرمود: پس تو خدمت پدر و مادر خود را کن، و همین برای جهاد است.

و در حدیث دیگر آمده است که نبی کریم ﷺ فرموده است: به پدر و مادر تان خدمت کنید، و با ایشان نیکی نموده، حقوق ایشان را اداء کنید، اگر که با شما ظلم هم کرده باشند، و این سخن را سه دفعه تکرار کردند، حقوق پدر و مادر باید اداء کرده شود اگر که کافر هم باشند.

الله تعالی فرموده است: و رب تو فرمان داده است که عبادت کس دیگری را نکنید، مگر تنها عبادت الله ﷻ را، با پدر و مادر خود نیکی کنید، اگر یکی از آن دو (والدین)، و یا هر دوی آنها، به سن پیری برسند، کمترین اهانتی به آنها روا مدار، و بر آنها فریاد مزین، و گفتار لطیف و سنجیده و بزرگووارانه به آنها بگو، و بالهای تواضع خویش را از محبت و لطف در برابر آنان فرود آور، و باز این دعا را برایشان کنید: «پروردگارا! همان گونه که آنها مرا در طفولیت به بسیار شفقت و مهربانی تربیت و پرورش کردند، مشمول رحمتشان قرار ده!» سورة اسراء آیت ۲۲-۲۳.

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم کتابچه، تباشیر، تخته و غیره.

روش تدریس: تشریح درس، پرسش و پاسخ بطور انفرادی و گروهی.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند. درس را بدرقه میکنند.	استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند و میگوید که: <ul style="list-style-type: none"> • کی دعای نماز را خوانده میتواند؟ • بعد از ختم نماز الفاظ سلام را کی گفته میتواند؟ بعد از شنیدن جوابها استاد در باره عنوان درس جدید پرسان میکند و میگوید که: آیا قدر و احترام پدر و مادر لازمی و ضروری است؟ بعد از شنیدن جواب سوال، استاد عنوان درس جدید (احترام پدر و مادر) را روی تخته مینویسد، درس را به آواز بلند میخواند، و شاگردان با استاد درس را بدرقه می کنند، باز استاد به نوبت از هر شاگرد میخواهد که در پیش روی صنف آمده و درس را به آواز بلند بخواند، استاد همراهی شاگردان بسیار کوشش میکند، آنها را تشویق میکند تا در درسهای شان زحمت بکشند، بعداً کلمات: (نصیحت، ادب، احترام) را برایشان هجاء میکند و از شاگردان میخواهد این کلمات را روی تخته بنویسند.	درجریان درس ۲۵ دقیقه خلاصه درس
به خلاصه درس گوش دهند.	استاد بعد از ختم درس خلاصه درس را برای شاگردان بیان میکند و میگوید: باید همراهی پدر و مادر خود محبت داشته باشیم، به نصیحت آنها گوش دهیم، به آنها احترام داشته باشیم و بدون خوشحالی آنها دیگر کار نکنیم.	ارزیابی ۱۰ دقیقه
جوابها را بگویند.	بالآخره استاد شاگردان خود را ارزیابی میکند و میگوید که: <ul style="list-style-type: none"> • احترام پدر و مادر چرا لازم است؟ • چطور باید همراه پدر و مادر خود رفتار و معامله کنیم؟ • آیا حقوق مادر زیاد است و یا از پدر؟	کار خانگی
کارخانگی خود را انجام دهند.	شاگردان باید این درس را در کتابچه های خود بنویسند و خالیگاه های این درس را در کتابچه های خود حل کنند.	۵ دقیقه

درس بیست و ششم

عنوان: احترام استاد

صفحه: ۵۲

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- درس را از روی کتاب درست بخوانند.
- کلمات درس را نوشته کرده بتوانند.
- بدانند که بعد از پدر و مادر، استاد لایق احترام است.
- بدانند که استاد به فایده ما کار میکند.
- ما باید قدر و عزت استادان خود را بکنیم و هر کار را به اجازه ایشان انجام دهیم.

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات:

عزت: قدر و احترام

احترام استاد: در درس گذشته گفتیم که پدر و مادر تربیه بدنی اولاد خود را میکنند، و اما استاد تربیه روحی آنها را میکند، و روح نسبت به بدن اصل است، اگر روح در بدن نباشد، پس بدن بدون روح معنی ندارد و مرده شمرده میشود. و در باره احترام معلم نبی کریم ﷺ میفرماید: (إنما بعثت معلماً)، یعنی: من بحیث معلم و استاد فرستاده شده ام، پس معلوم شد که معلم و وظیفه پیغمبر را انجام میدهد، و در حدیث دیگر فرموده است: (إذا اراد الله بعبد خيراً يفقهه). ترجمه: وقتی که الله ﷻ اراده خیر را به یک بنده کرد، او را معرفت و علم میدهد، و در دیگر حدیث آمده است که آن را در دین علم و معرفت میدهد.

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم کتابچه، تباشیر، تخته و غیره.

روش تدریس: تشریح درس، پرسش و پاسخ بطور انفرادی و گروهی.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند. درس را بدرقه میکنند.	استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند و میگوید که: <ul style="list-style-type: none"> • کی گفته میتواند که حقوق پدر و مادر پیش است یا از استاد؟ • اگر پدر و مادر کسی کافر باشد آیا احترام آنها بالای اولاد لازم است و یا خیر؟ استاد محترم بعد از شنیدن جوابها از شاگردان میپرسد که: آیا پدر معنوی خود را میشناسید؟ بعد از شنیدن جواب سوال، عنوان درس جدید (احترام استاد) را روی تخته مینویسد، درس را به آواز بلند میخواند، و شاگردان با استاد درس را بدرقه می کنند، باز به نوبت از یک یک شاگرد میخواهد که در پیش روی صنف آمده و درس را به آواز بلند بخواند و کلمات مشکل را هجاء کند بعداً از شاگردان میخواهد که هر کلمه درس را هجاء کرده و بنویسند.	درجریان درس ۲۵ دقیقه خلاصه درس
به خلاصه درس گوش دهند.	استاد بعد از ختم درس خلاصه درس را برای شاگردان بیان میکند و میگوید: استاد پدر معنوی است، پس بر ما لازم است که استاد را احترام کنیم و با ایشان محبت داشته باشیم، بدون اجازه استاد کدام کار نکنیم، به نصیحت ها و درس های استاد گوش دهیم و به آنها عمل کنیم.	ارزیابی
جوابهای سوالها را بگویند.	بالاخره استاد شاگردان خود را ارزیابی میکند و میگوید که: <ul style="list-style-type: none"> • چرا احترام استاد بر ما لازم است؟ • نام معلم به کی گفته شده و یا داده شده است؟ • آیا استاد حق زیاد دارد و یا پدر؟ • آیا استاد پدر معنوی است و یا حقیقی؟ 	۱۰ دقیقه
کارخانگی خود را انجام دهند.	استاد از شاگردان میخواهد که این درس را در کتابچه های خود بنویسند و خالیگاه های این درس را در کتابچه های خود حل کنند.	کارخانگی ۵ دقیقه

درس بیست و هفتم

عنوان: راست گفتن

صفحه: ۵۴

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- درس را از روی کتاب درست بخوانند.
- فایده راست گفتن را بدانند.
- بدانند که دروغ گفتن گناه است.
- همیشه راست، بگویند و از دروغ گفتن اجتناب و پرهیز کنند.

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات:

گناه: کار خلاف شرع کردن را گناه گویند.

راست گفتن: صفت خوب و نیک انسان، و راست گفتن همیشه سبب نجات و خلاصی انسان میشود.

الله متعال میفرماید: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ) سورة التوبة، آیت [۱۱۹].

ترجمه: ای مؤمنان از الله ﷻ بترسید و با مردمان راستگو رفیق شوید، یعنی مسلمان باید با مردمان نیک و راستگو زنده گی کنند و نه با دروغگویان، و از نبی کریم ﷺ پرسان کرده شد که: آیا شده میتواند که یک نفر ترسو باشد، جهاد کرده نتواند و مؤمن هم باشد. نبی کریم ﷺ فرمودند: بلی، باز پرسیدند که آیا شده میتواند که یکنفر بخیل و شوم باشد و مؤمن هم باشد؟ نبی کریم ص فرمودند بلی، باز پرسیدند که آیا شده می تواند که یک نفر دروغ گوید و مؤمن هم باشد؟ باز نبی کریم ﷺ فرمودند: اینطور شده نمیتواند، پس معلوم شد که راست گفتن چقدر یک صفت خوب و نیک است، کسیکه به دروغ گفتن مشهور شود و اگر راست هم بگوید، پس هیچکس به سخن و حرفش یقین و باور نمیکند. الله ﷻ میفرماید: وقتی که به شاهی و گواهی دادن حاضر شدید باید راست بگوئید اگر چه این شاهی به ضرر خود تان والدین و خویشاوندان تان باشد و به زیان شما هم تمام شود، اگر این شاهی درباره پول دار باشد یا غریب.

لحاظ هیچ کس را نکنید و بخاطر الله ﷻ شاهی بدهید و به حق فیصله کنید، چرا که الله ﷻ از شما کرده هم خیرخواه اوست یعنی بخاطر خیر خواهی نفسهای خود، عدالت را ترک نکنید و دروغ نگوئید.

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم کتابچه، تباشیر، تخته و غیره.

روش تدریس: تشریح درس، پرسش و پاسخ بطور انفرادی و گروهی.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
<p>در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند.</p> <p>درس را بدرقه میکنند.</p>	<p>استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند و میگوید که:</p> <ul style="list-style-type: none"> • آیا پدر معنوی را میشناسید؟ • چرا احترام استاد لازم است؟ <p>بعد از شنیدن جوابها استاد در باره عنوان درس جدید پرسان میکند و میگوید که: آیا خلاصی و نجات یک انسان به راست گفتن است و یا به دروغ گفتن؟</p> <p>بعد از شنیدن جواب سؤال، عنوان درس جدید (راست گفتن) را روی تخته مینویسد، درس را به آواز بلند میخواند، و شاگردان درس را بدرقه می کنند، باز به یک یک شاگرد میگوید که درس را از روی کتاب به آواز بلند بخوانند، و بعضی کلمات را هجاء کنند،</p> <p>بعداً شاگردان را وقت میدهد که درباره درس پرسان کنند، باز استاد بعضی کلمات را مانند: (راست، محبت، همیشه، دروغ) را به شاگردان املاء میگوید.</p>	<p>درجریان درس</p> <p>۲۵ دقیقه</p> <p>خلاصه درس</p>
<p>به خلاصه درس گوش دهند.</p>	<p>استاد بعد از ختم درس خلاصه درس را برای شاگردان بیان میکند و میگوید: راست گفتن سبب خلاصی و نجات انسان میشود، و اما دروغ گفتن سبب هلاکت و تباهی وی میگردد، باید همیشه راست بگوئیم، اگر که به زیان ما هم باشد، اگر کسی به دروغ مشهور شود باز سخن راست وی را هم کسی قبول نمیکند.</p>	<p>ارزیابی:</p> <p>۱۰ دقیقه</p>
<p>جوابهای سوالها را بگویند.</p>	<p>بالاخره استاد شاگردان خود را ارزیابی میکند و میگوید که:</p> <ul style="list-style-type: none"> • اگر در یک جای خطر مرگ باشد و تو در آنجا دروغ بگوئی روا است و یا نا روا؟ • آیا راست گفتن در اجتماع و خانواده قدر دارد؟ 	<p>کارخانگی</p> <p>۵ دقیقه</p>
<p>کارخانگی خود را انجام دهند.</p>	<p>شاگردان باید درس جدید را در کتابچه های خود بنویسند، و خانه خالی ها و ارزیابی این درس را در کتابچه های خود حل کنند.</p>	

درس بیست و هشتم

عنوان: امانت داری

صفحه: ۵۶

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- درس را از روی کتاب درست بخوانند.
- درس را بنویسند.
- کلمات درس را هجاء کنند.
- فواید امانتداری را بدانند.
- بدانند که امانت داری نشانهٔ مسلمان است.

دانش لازمی: معنای بعضی کلمات:

امانتداری: امانت را حفظ کردن،

مثال: بطور نمونه.

امانت داری: دربارهٔ امانت داری نبی کریم ﷺ فرموده است: (لَا إِيمَانَ لِمَنْ لَا أَمَانَةَ لَهُ .....). یعنی کسیکه امانت را مراعات نکند، ایمان هم ندارد، و در حدیث دیگری نبی کریم ﷺ فرموده است: (الْمُؤْمِنُ مِنْ أَمْنِهِ النَّاسُ)، یعنی: مؤمن آن کسی است که مردم او را امین و امانتدار گویند، الله تعالی میفرماید: (إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا). سورة النساء، آیت ۵۸.

ترجمه: بتحقیق الله ﷻ بر شما حکم کرده است که امانت ها را به صاحبانش برسانید و بسپارید.

در حدیث دیگری نبی کریم ﷺ فرموده است: (أَدِّ الْأَمَانَةَ إِلَىٰ مَنْ ائْتَمَنَكَ وَلَا تَخُنْ مَنْ خَانَكَ)، یعنی: امانت را به اهل آن بسپارید، و اگر کسی با تو خیانت کرد، همراهش خیانت مکن. و در حدیث دیگری نبی کریم ﷺ از نشانه های منافقین این را هم ذکر کرده اند: کسیکه امانت را خیانت میکند.

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم کتابچه، تباشیر، تخته و غیره.

روش تدریس: تشریح درس، پرسش و پاسخ بطور انفرادی و گروهی.

مقدمه	فعالیت های استاد	فعالیت
۵ دقیقه	استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند:	شاگردان در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند.
در جریان درس	<ul style="list-style-type: none"> • کی گفته میتواند که راست گفتن چه فایده دارد؟ • کلمات درس گذشته: (همیشه، دروغ، گناه، راستی، مردم) را کی هجاء کرده میتواند؟ <p>بعد از شنیدن جوابها استاد در باره عنوان درس جدید پرسان میکند و میگوید که: امانت را باید به کی بسپاریم؟</p> <p>بعد از شنیدن جواب سوال، عنوان درس جدید (امانت داری) را روی تخته می نویسد، درس را به آواز بلند میخواند، و شاگردان با استاد درس را بدرقه می کنند، باز به یک یک شاگرد میگوید که درس را از روی کتاب به آواز بلند بخواند، و بعضی کلمات را مانند: (مسلمان، امانتداری، سخن، صاحب و نمونه) را هجاء کند.</p> <p>بعداً یک شاگرد را پیشروی تخته میخواهد و یک کلمه را برایش املاء میگوید، تا همراه املاء آشنا شود، باز هم استاد برای شاگردان درس را تکرار میکند، کلمات را هجاء کرده و برایشان معنی و ترجمه میکند و روی تخته مینویسد تا که شاگردان به تلفظ آن کلمات آشنا شوند، و املاي آن را یاد بگیرند، در کتابچه های خود نوت گرفته و حفظ کنند.</p>	شاگردان درس را بدرقه میکنند.
خلاصه درس:	استاد بعد از ختم درس خلاصه درس را برای شاگردان بیان میکند و میگوید: امانت را حفظ کردن نشانه مسلمان است، در امانت خیانت نکنید و خیانت کردن در امانت نشانه منافق است، کسیکه به یک نفر یک گپ مخفی میگوید حفاظت آن هم امانت است، و اگر کاری به کسی سپرده میشود آن را بطور درست انجام دادن هم امانت است.	شاگردان به خلاصه درس گوش دهند.
ارزیابی	بالاخره استاد شاگردان خود را ارزیابی میکند و میگوید که:	جوابهای سوالها را بگویند.
کارخانگی	<ul style="list-style-type: none"> • در امانت خیانت کردن علامه کی است؟ • حفاظت امانت به کدام چیزها شامل است؟ 	
۵ دقیقه	شاگردان باید کارخانگی را بطور درست انجام دهند و خلاصه آن را در کتابچه های خود بنویسند.	شاگردان کارخانگی خود را انجام دهند.

درس بیست و نهم

عنوان: پاکی

صفحه: ۵۸

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- درس را از روی کتاب درست بخوانند.
- کلمات درس را هجاء کنند.
- بدانند که پاکی جزء ایمان است.
- با پاکی و نظافت محبت داشته باشند.

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات:

جزء: حصه و بخش.

فرموده است: گفته است.

نبی کریم ﷺ فرموده است: (النظافة شطرا لایمان)، یعنی: نظافت جزء ایمان است، و در حدیث دیگر نبی کریم ﷺ فرموده است: «هر وقتیکه خانه خود را جاروب میکنید، کثافات آنرا در خانه و دهلیز جمع نکنید، و مخالفت یهود را کنید».

از این حدیث معلوم میشود که باید نظافت را مراعات کنیم و به آن توجه داشته باشیم، تنها پاکی بدن و لباس نیست، بلکه پاکی خانه اطراف و ماحول، شهر و مجتمع خود را باید پاک نگهداری کنیم و متوجه آن باشیم. همچنان الله تعالی میفرماید: (وَيَا بَكَ فَطَهِّرْ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ) سورة الكوثر، ۷۴ آیت ۵۴.

یعنی: لباس خود را پاک نگهدار و از کثافات و نا پاکی پرهیز کن، در جای دیگری الله تعالی فرموده است: (إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ) سورة البقرة، آیت ۲۲۲.

ترجمه: یقیناً الله ﷻ دوست دارد توبه کننده گان و پاکان را. خلاصه اینکه طهارت و پاکی ضامن صحت است، و اگر میخواهید که از مرض و بیماری در امن باشید، پس نظافت را بسیار مراعات کنید و به آن توجه کنید.

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم کتابچه، تباشیر، تخته و غیره.

روش تدریس: تشریح درس، پرسش و پاسخ بطور انفرادی و گروهی.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
شاگردان در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند. شاگردان درس را بدرقه میکنند.	استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند و میگوید که: <ul style="list-style-type: none"> • کی گفته میتواند که در اسلام امانت را حفاظت کردن چه درجه دارد؟ • اگر کسی در امانت خیانت کند آیا منافق برایش گفته میشود یا نه؟ بعد از شنیدن جوابها استاد در باره عنوان درس جدید پرسان میکند و میگوید: پیغمبر ما حضرت ﷺ در باره پاکی چه فرموده اند؟ بعداً عنوان درس جدید (پاکی) را روی تخته مینویسد، و از شاگردان میخواهد که درس جدید را کی از روی کتاب بخوانند؟، بعد از آن استاد خودش درس را به آواز بلند میخواند و شاگردان با وی درس را تکرار میکنند، باز شاگردان را به دو گروه تقسیم میکند تا از یکدیگر درباره نظافت و پاکی پرسان کنند.	در جریان درس ۲۵ دقیقه
شاگردان به خلاصه درس گوش دهند.	استاد در خاتمه خلاصه درس را برای شاگردان بیان میکند و می گوید: پیغمبر ما حضرت ﷺ فرموده اند که پاکی جزء ایمان است، باید همیشه و هر وقت نظافت و پاکی را مراعات کنیم، و خاصتاً در نماز بدن، لباس و محل نماز خود را پاک نگهداریم و متوجه آن باشیم.	خلاصه درس
شاگردان جوابها را بگویند.	بالاخره استاد شاگردان خود را ارزیابی میکند و میگوید که: <ul style="list-style-type: none"> • درباره پاکی و نظافت پیغمبر ما حضرت ﷺ چه فرموده اند؟ • در نماز پاکی کدام چیز ها ضرور است؟ 	ارزیابی ۱۰ دقیقه
شاگردان کارخانگی خود را انجام دهند.	: استاد از شاگردان میخواهد درس را در کتابچه های خود بنویسند و از فواید پاکی استفاده کنند.	کار خانگی ۵ دقیقه

درس سی ام

عنوان: آداب غذا خوردن

صفحه: ۶۰

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- درس را از روی کتاب درست بخوانند.
- کلمات درس را هجاء کنند.
- بدانند هدف از خوراک و غذا چیست؟.
- بدانند که در آغاز غذا خوردن و در انجام آن چه گفته میشود؟

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، یعنی: شروع میکنم بنام الله ﷻ که بسیار مهربان و نهایت بارحم است.

الْحَمْدُ لِلَّهِ: تمام صفات کامله خاص برای الله ﷻ است.

غذا: خوراک

آداب خوراک و غذا خوردن: این یک حقیقت است که تمام ذی روح و صاحبان روح به خوراک و غذا اشد ضرورت دارند، پس خوراک انسان و بطور خاص خوراک یک مسلمان باید از دیگران فرق داشته باشد، و مسلمان باید به نیت خوب و نیک خوراک کند تا که بدن او کار و فعالیت کرده بتواند، و برای عبادت الله ﷻ آماده باشد، و خوراک او باید بطریقه سنت باشد، باید پیش از طعام و غذا خوردن دستهای خود را بشوئیم، و با گفتن «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» طعام خوردن را شروع کنیم، نبی کریم ﷺ برای یک بچه گفت: (یا غلام بسم الله و کل بيمينك و كل مما يليك).

یعنی: ای بچه بنام الله ﷻ خوراک را آغاز کن، بدست راست خود بخور و از آنجای بخور که برای تو نزدیک است، یعنی از پیش خود بخور. در حدیث دیگر نبی کریم ﷺ فرموده اند: (كلوا من جوانبها ولا تأكلوا من وسطها فإن البركة تنزل في وسطها)، یعنی: خوراک را از جوانب خود بخورید و از وسط آن نخورید چرا که برکت در وسط آن نازل میشود، و باید خوراک با دست چپ خورده نشود، چرا که نبی کریم ﷺ فرموده اند:

(لا تأكلوا بالشمال فإن الشيطان يأكل بالشمال) رواه مسلم، یعنی: به دست چپ خوراک نکنید، چرا که شیطان به دست چپ خوراک میکند و در غذا باید که عیب گرفته نشود، چرا که رسول الله ﷺ در خوراک هیچ وقت عیب نگرفته اند، اگر اشتها میداشت میخورد، و اگر نمیداشت نمیخورد.

و در آخر باید بگویم که: (الحمد لله الذي اطعمنا و سقانا و جعلنا من المسلمين)، یعنی: تمام صفات کامل خاص برای الله ﷻ است که برای ما چیزهای خوردنی و نوشیدنی داد، و ما را از جمله مسلمانان گردانیده است. بالآخره بعد از خوراک باید دستهای خود را بشوئیم و به دستمال پاک کنیم.

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم کتابچه، تباشیر، تخته و غیره.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
شاگردان در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند. شاگردان درس را بدرقه میکنند.	<p>استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کی گفته میتواند که درباره پاکی و نظافت حضرت ﷺ چه فرموده است؟ • کی گفته میتواند که در نماز پاکی کدام چیز ها ضروری است؟ <p>بعد از شنیدن جوابها استاد در باره عنوان درس جدید پرسان میکند و میگوید که:</p> <p>در اول طعام و آخر آن کدام کلمات و دعاء خوانده میشود؟</p> <p>بعد از آن عنوان درس جدید (آداب خوراک) را روی تخته می نویسد، درس را به آواز بلند میخواند، و شاگردان با استاد درس را بدرقه می کنند، باز به یک یک شاگرد میگوید که درس را از روی کتاب به آواز بلند بخواند، و بعضی کلمات را مانند: (مسلمان، امانتداری، سخن، صاحب و نمونه) را هجاء کند.</p> <p>باز یک شاگرد را پیشروی تخته میخواهد و یک کلمه را برایش املاء میگوید، تا همراه املاء آشنا شود، باز هم استاد برای شاگردان درس را تکرار میکند، کلمات را هجاء کرده و برایشان معنی و ترجمه میکند و بر تخته مینویسد تا که شاگردان به تلفظ آن کلمات آشنا شوند، و املاء آن را یاد بگیرند، و به شاگردان وقت می دهد که از یکدیگر پرسان کنند، و در باره کلمات و هجاء آن معلومات دهند.</p>	<p>در جریان درس ۲۵ دقیقه</p>
شاگردان به خلاصه درس گوش دهند.	<p>استاد خلاصه درس را برای شاگردان بیان میکند و میگوید: در آغاز خوراک دستهای خود رابشوئید، بعداً «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» گفته و در آخر «الْحَمْدُ لِلَّهِ» بگوئید و این کلمات هم آمده است: (الحمد لله الذي اطعمنا و سقانا و جعلنا من المسلمين)، خوراک باید به دست راست و از پیش خود خورده شود.</p>	<p>خلاصه درس</p>
شاگردان جوابها را بگویند.	<p>بالآخره استاد شاگردان خود را ارزیابی میکند و میگوید که:</p> <ul style="list-style-type: none"> • در اول و آخر طعام کدام کلمات و دعاء خوانده میشود؟ • سه آداب خوراک و غذا خوردن را بیان کنید؟ 	<p>ارزیابی ۱۰ دقیقه</p>
شاگردان کار خانگی خود را انجام دهند.	<p>شاگردان درس را در کتابچه های خود بنویسند، و آداب غذا خوردن را حفظ کنند.</p>	<p>کار خانگی ۵ دقیقه</p>

درس سی و یکم

عنوان: آداب نوشیدن

صفحه: ۶۲

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- درس را از روی کتاب درست بخوانند.
- کلمات درس را هجاء کنند.
- بدانند که قبل از نوشیدن کدام دعاء و بعد از آن کدام دعا خوانده میشود؟
- طریقه سنت آب نوشیدن را بدانند.

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات:

بِسْمِ اللَّهِ: شروع میکنم بنام الله ﷻ.

الْحَمْدُ لِلَّهِ: تمام صفات کامله خاص برای الله ﷻ است.

ادب: با تمام اخلاق خوب خود را آراسته و مزین کردن.

آداب نوشیدن: وقتی که ما آب مینوشیم باید در آغاز آن «بِسْمِ اللَّهِ» بگوئیم، با دست راست بنوشیم، اگر آب در ظرف باشد باید آن را بینیم که کدام چیز مضر در آن نیفتاده باشد، آب را در سه دم (نفس) بنوشیم، آب را آهسته بنوشیم، باید بعد از نوشیدن آب در آخر «الْحَمْدُ لِلَّهِ» بگوئیم، البته این تمام چیز ها که ذکر شد سنت شمرده میشود.

نبی کریم ﷺ فرموده است: «إِذَا شَرِبَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَتَنَفَسُ فِي الْإِنَاءِ وَلَا يَنْفَخُ فِيهِ».

ترجمه: وقتی که یکی از شما آب مینوشد، باید در ظرف نفس نکشد و نه در آن پف کند.

وقتی که آب زمزم را مینوشیم، باید در آن حالت اول «بِسْمِ اللَّهِ» بگوئیم، و دعا را بخوانیم: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَ

رِزْقًا وَاسِعًا وَ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ». و الله ﷻ میفرماید: (وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ) سورة الانبياء، آیت ۳۰

ترجمه: و ما پیدا کردیم از آب هر زنده جان را، هدف و مقصد از موجودات ذی روح و جاندار آن است که ما در ماحول و اطراف خود میبینیم. یعنی اصل و مبداء پیدایش آنها فقط آب است، البته این گپ و سخن به اعتبار کل است: «لَلْأَكْثَرِ حَكَمُ الْكُلِّ».

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم کتابچه، تباشیر، تخته و غیره.

روش تدریس: تشریح درس، پرسش و پاسخ بطور انفرادی و گروهی.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
شاگردان در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند. شاگردان درس را بدرقه میکنند.	استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند: <ul style="list-style-type: none"> • کی گفته میتواند که در آغاز نوشیدن و ختم آن کدام دعاء خوانده میشود؟ • سه آداب خوردن و نوشیدن را بیان کنید؟ بعد از شنیدن جوابها استاد در باره عنوان درس جدید پرسان کرده و میگوید: در آغاز و انجام آب نوشیدن کدام کلمات باید گفته شود؟ بعد از آن عنوان درس جدید (آداب نوشیدن) را روی تخته مینویسد، درس را به آواز بلند میخواند، و شاگردان هم درس را به آواز بلند میخوانند، باز به یک یک شاگرد میگوید که درس را از روی کتاب به آواز بلند بخواند، و خود استاد بعضی کلمات را هجاء کرده بالای تخته مینویسد و همچنان آن کلمات را برای شاگردان املاء میگوید.	درجریان درس ۲۵ دقیقه
شاگردان به خلاصه درس گوش دهند.	استاد خلاصه درس را برای شاگردان بیان میکند و میگوید: در آغاز آب نوشیدن بِسْمِ اللّٰهِ و در آخر الحمد لله بگوئید، آب را به دست راست بنوشید، به سه دم بنوشید، آب را نشسته بنوشید، در وقت نوشیدن آب نفس نکشید و در آن پف نکنید.	خلاصه درس:
شاگردان جوابها را بگویند.	بالاخره استاد شاگردان خود را ارزیابی میکند و میگوید که: <ul style="list-style-type: none"> • در آغاز نوشیدن و انجام آن کدام دعاها را باید بخوانیم؟ • چند آداب نوشیدن را بیان کنید؟ 	ارزیابی ۱۰ دقیقه
شاگردان کارخانگی خود را انجام دهند.	شاگردان باید درس را در کتابچه های خود بنویسند، و کلمات: (نوشیدن، الحمد لله) را هجاء کنند.	کار خانگی ۵ دقیقه

درس سی و دوم

عنوان: آداب سلام

صفحه: ۶۴

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- درس را از روی کتاب درست بخوانند.
- جواب سلام دادن را واجب بدانند.
- بدانند که سلام دادن ثواب دارد.
- الفاظ سلام را بشناسند.

دانش لازمی:

معنای بعضی کلمات:

سنت: آن عمل و طریقه نبی کریم ﷺ را گویند که به کردن آن ثواب، و به نکردن آن ملامتی است.

واجب: آن عمل را گویند که به کردن آن ثواب، به نکردن آن عذاب و منکر آن کافر است.

السلام علیکم: سلامتی باد بر شما،

ثواب: بدله نیک و اجر.

سلام دادن طریقه سنت است، سلام باید پیش از سخن زدن باشد، به طریقه سنت بوده و به این الفاظ باشد: «السلام علیکم و

رحمت الله و برکاته» نبی کریم ﷺ فرموده اند: (سلام را در بین خود پخش و نشر کنید تا که در بین شما محبت و دوستی زیاد

شود)، رسول الله ﷺ بر زنان هم سلام داده است، حضرت اسماء بنت یزید رضی الله عنها فرموده است:

(مرعلینا النبی ﷺ فی نسوة فسلم علینا)، در حدیث دیگری آمده است: (إذا لقی أحدکم أخاه فسلم علیه فان حالت بینهما شجرة أو

جدار أو حجر ثم لقیه فیسلم علیه)، ترجمه: وقتی که یکی از شما با برادر مسلمان خود روبرو شوید، بر او سلام بدهید حتی اگر در

بین تان کدام درخت، یا دیوار و یا سنگ حایل (پرده) واقع شود باز با هم ملاقی شدید سلام بدهید.

در حدیث دیگری آمده است که نبی کریم ﷺ فرموده است: (سوار بر پیاده سلام بدهد، پیاده بر نشسته و تعداد کم بر تعداد

زیاد سلام بدهند، و کوچک بر بزرگان سلام بدهد).

در حدیث دیگر آمده است: (إن أولى الناس بالله من بدأهم بالسلام). رواه ابو داؤد.

ترجمه: در نزد الله ﷻ بهترین مردمان کسانی اند که در سلام دادن پیش قدمی کنند و اول سلام بدهند.

درباره حضرت انس رضی الله عنه آمده است: وقتی که حضرت محمد ﷺ از راه عبور میکرد بر اطفال و خوردسالان سلام میدادند.

و الله تعالی فرموده است: (فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَارَكَةٌ طَيِّبَةٌ)، ترجمه: وقتی که در خانه هایتان

داخل میشوید، بر اهل خود سلام بدهید، سلام که بسیار پاکیزه، طیب، مبارک و بسیار پاکیزه است.

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم کتابچه، تباشیر، تخته و غیره.

روش تدریس: تشریح درس، پرسش و پاسخ بطور انفرادی و گروهی.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
شاگردان در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند.	<p>استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کی میتواند که آداب نوشیدن را بیان کند؟ • کی گفته میتواند که در آغاز و انجام نوشیدن کدام دعاء خوانده میشود؟ • کی گفته میتواند که آب در چند دم و نفس نوشیده میشود؟ <p>بعد از شنیدن جوابها استاد در باره عنوان درس جدید پرسان میکند و میگوید: سلام دادن چه حکم دارد؟</p> <p>بعد از شنیدن جواب عنوان درس جدید (آداب سلام) را روی تخته می نویسد، درس را به آواز بلند میخواند، و شاگردان با استاد درس را تکرار می کنند، و بعد از آن شاگردان درس را به نوبت میخوانند و بعضی کلمات درس را هجاء میکنند، باز استاد در باره سلام دادن و مراعات کردن آن به زبان ساده معلومات میدهد، بعداً از شاگردان میخواهد که درباره آداب سلام دادن با همدیگر گفتگو کنند، سلام دادن را تمثیل کرده و به سلام دادن و جواب دادن آن عادت کنند.</p>	در جریان درس ۲۵ دقیقه
شاگردان به خلاصه درس گوش دهند.	<p>استاد خلاصه درس را برای شاگردان بیان میکند و میگوید:</p> <p>سلام دادن سنت است، و جواب آن واجب است.</p> <p>الفاظ سلام اینست: السلام علیکم و رحمت الله و برکاته.</p>	خلاصه درس:
شاگردان جوابهای سوالها را بگویند.	<p>بالاخره استاد شاگردان خود را ارزیابی میکند و میگوید که:</p> <ul style="list-style-type: none"> • الفاظ سلام کدام است؟ • آداب سلام را بیان کنید؟ 	ارزیابی ۱۰ دقیقه
شاگردان کارخانگی خود را انجام دهند.	<p>شاگردان درس را در کتابچه های خود بنویسند، و آداب سلام دادن را حفظ کنند.</p>	کار خانگی ۵ دقیقه

وقت: دو ساعت درسی

اهداف: شاگردان باید:

- درس را از روی کتاب درست بخوانند.
- کلمات درس را هجاء کنند.
- درباره آداب راه بدانند.
- درس را در کتابچه های خود بنویسند.

دانش لازمی:

درقرآنکریم الله تعالی از لقمان حکیم یاد میکند که: لقمان حکیم فرزند خود را در پهلوی دیگر نصیحت ها این نصیحت را هم کردند: (واقصد فی مشیک)، یعنی: در رفتار خود میانه رو باش، وقتی که راه میروی نه زیاد تیز و نه آهسته راه بروی و آداب راه رفتن اینست که در راه از مردمان بزرگ پیش نشویم، حتی در حدیث شریف آمده است:

(من عقوب الولد لوالده أن يدعوه باسمه و أن يتقدمه فی المشی)، یعنی: کسیکه والده و پدر خود را به اسمش یاد کند، و در راه رفتن از او پیش شود آن هم در قطار عاق میآید.

در حدیثی آمده است: (فإذا أبيتם إلا المجلس فأعطو الطريق حقه، قالوا و ما حقه؟ قال: (غض البصر و كف الأذى، ورد السلام، والأمر بالمعروف والنهي عن المنکر)، یعنی: هرگاه از مجلس در راه ها ناچاری است باز حق راه را اداء کنید و صحابه رضی الله عنهم گفتند: حق راه چیست؟

رسول الله ﷺ گفتند: چشم را از محارم پنهان کردن (پایان کردن)، به کسی آزار و ضرر نرساندن، جواب سلام را دادن، به نیکی امر کردن و از بدی منع کردن حق راه است.

مواد مُمد درسی: کتاب درسی، قلم کتابچه، تباشیر، تخته و غیره.

فعالیت های شاگردان	فعالیت های استاد	مقدمه ۵ دقیقه
شاگردان در امور مقدماتی سهم فعال بگیرند.	<p>استاد محترم بعد از تقدیم موضوعات مقدماتی درس گذشته را ارزیابی میکند:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کی گفته میتواند که سلام دادن و جواب آن چه حکم دارد؟ • کی الفاظ سلام را گفته میتواند؟ • سلام دادن به کفار چه حکم دارد، روا است و یا ناروا؟ <p>بعد از شنیدن جوابها استاد در باره عنوان درس جدید (آداب راه) پرسان میکند و میگوید که:</p> <p>آیا آداب راه رفتن را میدانید؟</p>	در جریان درس
شاگردان درس را بدرقه میکنند.	<p>بعد از آن عنوان درس جدید را روی تخته می نویسد (آداب راه رفتن)، و درس را به آواز بلند میخواند، و شاگردان هم با استاد درس را بدرقه می کنند، باز به یک یک شاگرد میگوید که درس را از روی کتاب به آواز بلند بخواند، تا که تمام شاگردان درس را بفهمند، بعداً شاگردان را به دو گروه تقسیم میکند، و به هر گروه سه سه کلمات را میدهد تا باهمدیگر بخوانند، هجاء کنند و در کتابچه های خود بنویسند، وبعد از آن به شاگردان وقت میدهد که از استاد پرسان کنند، باز استاد به بسیار محبت، مهربانی و به لهجه نرم جواب میدهد.</p>	۲۵ دقیقه
شاگردان به خلاصه درس گوش دهند.	<p>استاد خلاصه درس را برای شاگردان بیان میکند و میگوید: باید ما آداب راه رفتن را بدانیم و به طرف راست راه برویم، در راه رفتن کسی را آزار ندهیم، و به دیگران سلام بدهیم.</p>	خلاصه درس:
شاگردان جوابهای سوالها را بگویند.	<p>بالاخره استاد شاگردان خود را ارزیابی میکند و میگوید که:</p> <ul style="list-style-type: none"> • سه آداب راه رفتن را ذکر کنید. • وقتی که در راه مجبور میشویم و میشینیم باید کدام آداب را مراعات کنیم و حق راه را چطور اداء کنیم؟ • لقمان حکیم به فرزند خود در باره آداب راه کدام نصیحت را کرده بود؟ 	ارزیاب ۱۰ دقیقه
شاگردان کارخانگی خود را انجام دهند.	<p>استاد برای شاگردان کارخانگی میدهد که درس را در کتابچه های خود بنویسند.</p>	کار خانگی ۵ دقیقه